Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXIV,. št. 10 Ljubljana, torek 14. januarja 1941 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflijeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Bolgarija bo branila svojo neodvisnost

Močni odmevi govora dr. Filova

V Grčiji in Turčiji so zadovoljni z izjavami bolgarskega ministrskega predsednika, v Berlinu in Rimu pa so še zmerom rezervirani — Bolgarija ne bo dopustila prehoda ali premikanja tujih čet na svojem ozemlju

Atene, 14. jan. AA. (Atenska agencija) Vsi listi so na vidnem mestu objavili govor bolgarskega predsednika vlade Filova. List »Estia« pravi o govoru:

Grško javno mnenje je z velikim zanimanjem sprejelo govor bolgarskega predsednika vlade. Grški narod ima zadosti političnega razgleda, da lahko razume težak diplomatski položaj sosedne države in zato iz teh razlogov tudi ceni iskrene napore bolgarske vlade, ki bi, kakor se zdi, v teh zunanjepolitičnih težavah rada ohranila svojo že prej določeno zunanjo politiko. Filov je včeraj to politiko zelo jasno razložil, poudarjajoč, da se ta politika nadaljuje v smeri miru in sporazumov in da je bolgarski narod, ki ne bo nikomur dopustil, da bi mu silil razne režime, ki se ne skladajo z njegovim temperamentom in značajem, trdno odločen, da bo kakor zmeraj v preteklosti za vsako ceno branil svojo svobodo in neodvisnost.

Grški narod je prepričan, da Bolgarija s takšno politiko na najboljši možni način brani svojo svobodo in tako dosti prispeva k sodelovanju in skladnim odnosom.

Ankara, 14. jan. s. (Reuter). Nedeljski govor bolgarskega ministrskega predsednika Filova je naletel v Turčiji na zelo ugoden odmev. Turški radio pravi, da kaže govor realistično gledanje na sedanji položaj. V turških krogih prevladuje na podlagi govora Filova prepričanje, da je Bolgarija odločena upreti se vsakemu poskusu zapleta v vojno.

Nemška sodba

Berlin, 14. jan. e. Govor predsednika bolgarske vlade dr. Filova je bil v tukajšnjih merodajnih krogih sprejet s precejšnjo rezerviranostjo. Službeni krogi sploh niso smatrali za potrebno, da bi podali kako izjavo o tem govoru, ker je bil po mišljenju teh krogov v glavnem namenjen bolgarskemu narodu in ima popolnoma notranjepolitičen pomen.

V političnih krogih, kakor tudi v krogih inozemskih novinarjev, se govor Filova komentira na različne načine. Posebno poudarjajo, da ni jasno, kaj je hotel predsednik bolgarske vlade povedati v tistem delu svojega govora, kjer je govoril o stališču Bolgarije v zvezi z zunanjimi dogodki. Tako so med drugim prispeli v Berlin glasovi iz Turčije, na podlagi katerih ta govor ni bil povoljen za državi osi Rim-Berlin. V vsakem primeru se lahko reče, da je splošni vtis tega govora v Berlinu precej nepovoljen. V času, ko se pričakuje jasna beseda, je imel ta govor ravno nasprotna dejstva. V že tako nejasen položaj je prinesel še večjo nejasnost.

V krogih tujih novinarjev pravijo, da je predsednik bolgarske vlade govoril bolj akademsko kot politično, bolj profesorsko kot državniško. V istih krogih seveda popolnoma razumejo položaj Bolgarije glede na mednarodni položaj, a prav tako ugotavljajo, da govor Filova ni okrepil položaja Bolgarije, temveč je dosegel prav nasprotno. Poudarja se, da stališče predsednika bolgarske vlade v marsičem spominja na omahovanja, ki so mnoge druge države spravila v precej nevaren položaj. Vsekakor mislijo, da so govor predsednika Filova in tudi govori ostalih ministrov imeli namen, da se utrdi omajani položaj sedanje vlade in v Berlinu ne izključujejo možnosti, da bo kriza bolgarske vlade, o kateri se je že delj časa govorilo, to pot dosegla svoj vrhunec.

Italijanski komentar

Rim, 14. jan. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Angleška propaganda, ki vse spreminja in netočno razlaga, je tudi z razlago zadnjih dogodkov poskušala prepričati svet, da se položaj v Podonavju in na Balkanu ni niti najmanj spremenil v smeri, ki bi bila nasprotna načrtom Anglije in njenih pomagačev. To bi se lahko reklo tudi o govoru Filova, ker ni rekel ničesar novega, kakor meni angleška propaganda. Toda v njegovem govoru so podrobnosti in omembe, ki so zelo pomembne in na katerih sloni še ena doba bolgarske politike.

Tako je Filov rekel, da Bolgarija ni pozabila krivic, ki so ji bile prizadejane in da je njena politika revizionistična. Te izjave so važne, ker je z njimi podano stališče proti tistim pogodbam, ki jih je Anglija vsilila in ki jih pozneje ni hotela spremeniti.

Prav tako važne so omembe o Rooseveltovem govoru in je v njih rečeno, da lahko pride do splošne svetovne vojne in s tem v zvezi tudi v odseku, ki je življenjske važnosti za Bolgarijo. Filov je nato izrazil obžalovanje, da skuša tuja propaganda vplivati na bolgarsko politiko, to pa se jasno nanaša na polemiko, ki izvira iz Londona, ne pa iz prestolnic držav osi, ki so korektne v svoji propagandi.

Bolgarski predsednik vlade prav tako uvideva stvarnost, ki se razvija pod vidikom novega reda in ta red je proti zmešnjavi nekdanjih pogodb. Prav tako je poudaril, da je bilo vprašanje vrnitve Dobrudže urejeno z italijansko in nemško pomočjo in s popolnim razumevanjem Rusije. Vse to pa jasno kaže, da je položaj Bolgarije točno opredeljen med državami, ki so za revizijo in državami, ki so za hegemonistični konservatizem.

Iz govora Filova se vidi, da Bolgarija namerava ukreniti nekatere odredbe, da bi bila na ta način pripravljena na vsako morebitnost. Filov je tudi poudaril, da je bolgarska vojska sedaj najboljše pripravljena in da je boljše oborožena, kakor pa je bila pred svetovno vojno. Sploh je Filov prinesel precej razjasnitve. Sklepi ne bodo prezgodnji, pa tudi ne bodo prepozni in je jasno, kakor je Filov poudaril, da Bolgarija sedaj preživlja najpomembnejše dneve v svoji zgodovini.

Nemški poslanik pri Filovu

Sofija, 14 jan s. (United Press) *Ministrski predsednik Filov je včeraj sprejel nemškega poslanika pri bolgarski vladi von Richthofena ter je imel z njim daljši razgovor. O vsebini njunega razgovora ni bilo mogoče dobiti nobenih podatkov.*

Rusko bolgarska trgovinska pogajanja

Sofija, 14. jan. s. (Ass. Press) Med Rusijo in Bolgarijo so v teku trgovinska pogajanja za sklenitev nove pogodbe.

Po ruskem demantiju

V Berlinu se strinjajo s sovjetskim komunikejem, v Bolgariji pa ga prikrivajo

Berlin, 14. jan. e. (Transcont. Press). Na včerajšnji konferenci tujega tiska je službeni predstavnik Wilhelmstrasse odgovoril na nekaj vprašanj v zvezi z demantijem agencije Tass ter o vprašanju transporta nemških čet preko bolgarskega ozemlja.

Kakor je znano, je več tujih agencij in listov objavilo vesti, da je med rusko in nemško vlado v tem vprašanju dosežen sporazum. Službeni predstavnik Wilhelmstrasse je poudaril, da so se poleg tega tudi širile vesti, da je v pokretu več nemških divizij in da se v zvezi s tem širijo najrazličnejše vesti in komentarji, spremljani s pripombami rusko nemških odnošajih.

Glede na te številne lažne vesti, ki se v Berlinu že več dni opažajo kot poskus, da bi se izzval nesporazum med Moskvo in Berlinom, je razumljivo, tako je naglasil predstavnik Wilhelmstrasse, da je službena agencija Tass te vesti demantirala in tako napravila konec raznim ugibanjem in namigavanjem.

Sofija, 14. jan. s. (Ass. Press). Bolgarski listi doslej niso objavili Tassovega demantija o govoricah glede prisotnosti nemških čet v Bolgariji.

Francoske informacije

Vichy, 14. jan. e. Po vesteh francoske službene agencije, bo imel podpis razširjene nemško ruske gospodarske pogodbe znaten vpliv na razvoj razmer na vzhodu in jugovzhodu Evrope.

Dopisnik francoske službene agencije iz Bukarešt ejavlja, da so med Berlinom in Moskvo zasedaj odstranjeni vsi nesporazumi v tem odseku.

Sleherni trenutek moramo biti pripravljeni

V nizu pomirljivejših dogodkov, ki kažejo, da zaenkrat še ni razloga računati z razširjenjem vojne v našo okolico, je tudi zadnji komunike ruske agencije Tass

Beograd, 14. jan. p. Pod naslovom »Na pragu novega leta« (pravoslavnega — op. ur.) objavlja »Politika« uvodnik, v katerem piše:

Vse od konca zadnje svetovne vojne nismo bili pod vtisom tolikih alarmantnih vesti, ki so se razširile k nam iz inozemstva, kakor morda tokrat. Dogodki, ki so izzvali vznemirjenje, niso bili sami po sebi tako zelo brez pomena, toda komentarji teh dogodkov so njihov pomen in daljnosežnost do pretiranosti povečali. Pošiljanje novih nemških čet v Rumunijo in potovanje Filova na Dunaj sta po svetu sprožili celo vrsto kombinacij in nešteta tolmačenja.

Te verzije so se razširile tudi po naši državi, deloma oprte na glasove iz inozemstva, deloma vznikle same iz sebe, a skoraj vse zelo malo pomirljive. Skoraj vse so imele skupno to, da so napovedovale razširjenje vojne na dve državi v naši soseščini. Izhajajoč kakor običajno od tujih propagandnih radijskih postaj, so se širile od ust do ust vesti o možnosti, da se bo Rumunija izkoristila kot oporišče za novo vojno akcijo Nemčije, o napetosti med Sovjetsko zvezo in Nemčijo zaradi Rumunije, o sovjetskih vojnih ladjah, ki se že približujejo ustju Dunava in o vojnem požaru, ki naj bi na severnovzhodni meji Balkana vsak čas izbruhnil. Razumljivo je, da so vse te vesti zbudile mnogo nemira tudi v naši javnosti.

Toda tedaj so se na drugi strani začeli nizati dogodki ki so nekoliko razbistrili težko vzdušje, v katerem se je napovedovalo, da se vojna, ki je že zajela Grčijo in Albanijo, naglih korakov bliža še nekaterim drugim državam na Balkanu.

Prvi izmed teh dogodkov je bila sklenitev novega rusko-nemškega gospodarskega sporazuma. »Izvestja« so v tej zvezi naglasila,

da Sovjetska zveza nima nikakega razloga, da bi prekinila odnošaje dobre soseščine s kako državo, dokler ta posredno ali neposredno ne prizadene njenih interesov.

To pojasnilo sovjetske vlade je dovolj osvetlila okoliščina da je Sovjetska zveza ojačila svoje gospodarske odnošaje z Nemčijo prav v dneh, ko so se najuporneje širili glasovi o napetosti med obema državama zaradi navzkrižja njunih interesov v jugovzhodni Evropi. Iz tega je bilo mogoče sklepati:

1. da Sovjetska zveza ne smatra, da je Nemčija s svojo dosedanjo akcijo na evropskem jugovzhodu kakor na primer z zaščito petrolejskih virov v Rumuniji in drugimi takimi ukrepi defenzivnega značaja, storila karkoli proti ruskim interesom.

2. da smatra Sovjetska zveza na podlagi danih jamstev, da Nemčija s svojimi ukrepi ne bo šla preko okvira čiste obrambe ne sedaj niti v dogledni bodočnosti.

Te pomirljive okoliščine so bile še ojačene z vestmi iz Bolgarije, ki so se zadnje dni prav vanjo s strahom ozirale oči vsega sveta. Filov, ki je govoril prav v Ruščuku, na bolgarsko-rumunski meji, je opozoril na tri vodilne ideje bolgarske zunanje politike: 1. ohranitev miru na Balkanu, 2. odločno voljo Bolgarije, da z vsemi sredstvi zaščiti svojo svobodo in neodvisnost in 3. da doseže revizijo svojih meja zgolj na miren način.

Upanje, da bo Balkan ostal zaenkrat še v miru, je bilo ojačeno tudi s komunikejem agencije Tass v zvezi z vestmi o vkorakanju Nemcev iz Rumunije v Bolgarijo. Ta komunike, ki je bil izdan dva dni potem, ko so bili potrjeni odnošaji vzajemnega prijateljstva in razumevanja med SSSR in Nemčijo, se ni mogel razumeti tako, kakor da bi bila v teh odnošajih povsem nenadno nastopila kaka sprememba. Nasprotno, podal je celo neko gotovost, da do take spremembe ne bo prišlo.

Pa tudi poslednje vesti iz Berlina učinkujejo pomirljivo, prav tako kakor one iz Moskve in Sofije. Nemški krogi so mnenja, da je spričo akcije nemškega letalstva z italijanskih oporišč v Sredozemlju postalo neaktualno ustvarjanje sleherne nove fronte na evropskem jugu, pa ne samo neaktualno, marveč tudi odveč vsaj vse dotlej, dokler se ne izkaže, da akcija nemškega letalstva ne bo rodila onih rezultatov, ki se od nje pričakujejo.

Takšna je, sodeč po značilnih dogodkih zadnjih dni, današnja situacija. Zato smemo v novo leto stopiti z nekim zaupanjem v bodočnost, z nado, da nam bo tudi v tem letu prizanešeno, kakor nam je bilo v glavnem tudi v preteklem, v katerega smo stopili prav tako z občutkom da se pripravljajo kritični dogodki. Tragičnih dogodkov za sedaj ni pričakovati. Ni razloga, da bi računali z razširjenjem vojne v našo okolico in s težavami, ki bi zaradi nje nastale tudi za nas.

To pa še ne pomeni, da smemo pozabiti na možnost nenadnih dogodkov, da smemo pozabiti na dolžnost, da moramo biti sleherni trenutek pripravljeni, tako da bomo na morebitne spremembe reagirali odločno in se jim postavili nasproti, če bi pomenile konec našega miru ali nevarnost za našo svobodo in neodvisnost.

Te dolžnosti se zavedajmo in prav zato vstopimo v novo leto mirni in brani, *brez škodljivega pretiranega optimizma, a tudi brez bojazni.*

Vojaška posvetovanja v Ankari

Ankara, 14. jan. AA. (Reuter). General Conval in letalski podmaršal Elmhearst, zastopnika angleškega poveljstva na Srednjem vzhodu, sta včeraj prišla v Ankaro, kjer se bosta razgovarjala z zastopniki turškega generalnega štaba. Angleška poveljnika sta prišla z ekspresom iz Kaira.

Na postaji v Ankari ju je pozdravil poveljnik posadke Kelkik in angleški poslanik Morgan z osebjem poslaništva in vojaškimi odposlanci. Angleškim častnikom so priredili zelo slovesen sprejem. Angleški višji častniki bodo ostali v Ankari do konca tega tedna. Sprejema se je udeležil tudi admiral Caly v imenu glavnega poveljnika angleškega brodovja v Sredozemskem morju. Admiral Caly je sedaj v Ankari in bo sodeloval pri razgovorih med angleškimi častniki in zastopniki turškega generalnega štaba.

Angleško nemška fronta

Medtem ko so angleški bombniki napadali pristanišča v zasedeni Franciji, so nemška letala bombardirala predvsem neko mesto v južnozapadni Angliji

London, 14. jan s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja:

Kljub slabemu vremenu so preteklo noč bombniki vojnega letalstva napadli več pristanišč v zasednem delu Francije.

London, 14. jan. s. (Reuter) Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutranjem komunikeju:

V teku zgodnjih večernih ur so snoči sovražna letala izvedla na neko mesto v južnozapadni Angliji napad, ki je trajal dve do tri ure. Povzročenih je bilo več požarov. Čeravno so bili požari kmalu obvladani, pa je bilo vendarle več zgradb poškodovanih. Nekaj oseb je bilo pri napadu ubitih in ranjenih.

O nekaj napadih poročajo tudi iz raznih široko raztresenih točk v Walesu, vendar tu ni bil nihče ubit ali resno ranjen in povzročena škoda je majhna.

London, 14. jan. s. (Columbia B. S.) Preteklo noč so nemški bombniki izvedli »ognjen napad« na neko angleško mesto, tokrat v južnozapadnem delu države. Kakor je to sedaj običajno, so se nemška letala zopet koncentrirala na eno samo mesto. Angleška cenzura imena tega mesta ne pove, najbrže pa je bila napadena vojna luka Plymouth. Na mesto je bilo vrženih več tisoč zažigalnih bomb, povzročena škoda je zelo velika in človeških žrtev najbrže zelo mnogo. Neka bolnišnica je bila od eksplozije težke eksplozivne bombe popolnoma porušena. Druga bolnišnica je bila od zažigalnih bomb težje poškodovana. Prav tako je bila poškodovana neka cerkev v mestu.

London, 14. jan. s. (Reuter) Sovražna letalska aktivnost nad Anglijo je bila preteklo noč usmerjena v glavnem proti nekemu mestu v južnozapadni Angliji, na katero je bilo vrženih zelo mnogo zažigalnih, nato pa tudi eksplozivnih bomb. Te so zadele med drugim tudi dve javni zaklonišči v mestu.

O poskusih letalskih napadov poročajo tudi iz doline reke Mersey. Protiletalsko topništvo pa je tam večje napade preprečilo, tako da ni bila povzročena škoda.

Nemška letala so nadalje ponoči napadla dve mesti v Južnem Walesu. Letala so vrgla manjše število bomb, ne da bi povzročila mnogo škode.

V Londonu preteklo noč sploh ni bil dan letalski alarm. Vsi deli prestolnice so preživeli povsem mirno noč in ne poročajo o nobenem incidentu.

Sredozemska fronta

Grki so zadovoljni s položajem na bojišču — Angleško topništvo obstreljuje Tobruk

Atene, 14. jan s. (Ass. Press) Na bojišču v Albaniji ni bilo včeraj nobenih večjih dogodkov. Zdi se, da je slabo vreme oviralo operacije. Grki so s položajem na bojišču zadovoljni ter zagotavljajo, da ima grška vojska še vedno povsod iniciativo.

V okolici Klisure so grške čete izvedle včeraj uspešne patruljne operacije. V presenetljivem napadu so Grki pognali Italijane z močnih postojank. Pri tem so bili zajeti ujetniki in vojni material, ki jih omenja najnovejše grško vojno poročilo.

O ujetnikih, ki so jih Grki zajeli predvčerajšnjim pri Klisuri poročajo, da so pripadali ujeti italijanski vojaki edinicam, ki so šele pred kratkim prispele na bojišče iz Italije. Mnogo ujetnikov je bilo ranjenih.

Zdi se, da se skušajo Italijani po padcu Klisure z vso naglico konsolidirati na novih postojankah.

Grško vojno poročilo

Atene, 14. jan. s. (Atenska tel. ag.) Grški generalni štab je objavil snoči naslednje 79. vojno poročilo:

V teku operacij omejenega značaja je zajela naša vojska zopet nekaj ujetnikov, med njimi dva častnika. Zaplenili smo tudi več vojnega materiala, med drugim štiri tanke.

Italijansko poročilo

Albanska fronta, 14. jan. AA. (Stefani). Posebni dopisnik agencije Stefani poroča o pospešenem delovanju patrol, ki se nadaljuje na vsej fronti. Vsi poskusi s sovražne strani so bili neuspešni. Neka velika italijanska edinica se je zopet odlikovala in je zavzela važno postojanko ter pri tem zadala sovražniku občutne izgube. Delovanje na suhem je v popolnem skladu z letalskim delovanjem. Italijanski lovci so pokosili sovražnika v nekaterih pokrajinah, globokih do 10 km.

Z naše meje

Djevdjelija, 14. jan. e. Na italijansko grški fronti se je spet začelo slabo vreme, ki preprečuje potek operacij. Dočim na odseku pri Podgradcu sneži, na ostalih odsekih dežuje in prevladuje megleno vreme. Operacije so se prejšnj dan omejile le na delovanje patrul in topništva. Zaradi slabega vremena tudi ni bilo nobenih letalskih akcij.

Severno od Klisure so italijanske in grške izvidnice v neprestanem stiku, toda do večjih bojev ni prišlo in se obe strani utrjujeta na novih položajih. Na južni fronti se operacije nadaljujejo. Grški listi javljajo, da so grške čete po manjših lokalnih uspehih ustalile svoje položaje. Vesti s fronte so zelo pičle. Dejstvo, da še ni uradnega potrdila o zavzetju Tepelenija, se pojasnjuje s tem, da se nekatera italijanska gnezda v Tepeleniju še vedno upirajo.

Letalski napad na Preveso

Atene, 14. jan. s. (Atenska tel. ag.) Grško notranje ministrstvo javlja: Včeraj so italijanski bombniki napadli mesto Prevesa v Epiru. Napad je zahteval manjše število človeških žrtev. Nekaj zgradb v mestu je bilo poškodovanih, med drugim sta bili zadeti katedrala in neka šola.

Novi italijanski poveljnik

Rim, 14. jan. i. Včeraj je bilo uradno objavljeno, da je armijski general Soddu, ki je bil doslej tudi državni podtajnik vojnega ministrstva ter namestnik šefa generalnega štaba, podal iz zdravstvenih razlogov

Nadaljevanje na 2. strani

ostavko na položaj vrhovnega poveljnika italijanske vojske v Albaniji. Za novega poveljnika je imenovan armijski general Ugo Cavallero, naslednik maršala Badoglia kot šef generalnega štaba.

Napadi na Malto

Kairo, 14. jan. s. (Reuter). Sinoči in davi je bil na Malti dvakrat letalski alarm. Sovražna letala so se skušala približati otoku, vendar, kolikor je doslej znano, niso metala bomb.

Afriško bojišče

Kairo, 14. jan. s. (Reuter) O položaju pred Tobrukom davi ni bilo poročil. Angleška vojska se še vedno pripravlja za napad. Okoli Tobruka se zbirajo zlasti vedno novi oddelki avstralske vojske s topništvom, tanki in vsem drugim potrebnim vojnim materialom. Dočim angleško topništvo silovito obstreljuje Tobruk, odgovarjajo Italijani s svojimi topovi manj redno in tudi mani uspešno. Smatrajo, da ovira italijansko topništvo zlasti dejstvo, da Italijani v Tobruku nmajo na razpolago letal, ki bi vodila operacije.

Angleško topništvo pred Tobrukom obstreljuje zlasti studence v italijanskem utrdbenem pasu Kakor poroča dopisnik United Pressa na bojišču, pripovedujejo italijanski vojni ujetniki, da je pričelo v Tobruku zaradi tega že zelo primanjkovati vode. Opaženo je bilo tudi da skušajc pogosto italijanski vojaki kljub najhujšemu ognju angleškega topništva dospeti do studencev, ki leže približno 5 km izven Tobruka.

Dalje proti jugu se pripravljajo menda večje operacije proti zelenici Giarabub. Po zadnjih poročilih je oaza že popolnoma obkoljena ter jo je pričela angleška vojska že oblegati. Italijani so svojčas oazo Giarabub spremenili v močno vojaško postojanko. Zdi se, da je nameraval maršal Graziani odtod preko oaze Siva izvesti še nov vdor v Egipt poleg onega ob morski obali.

V zraku so Angleži med Vzhodno Libijo sedaj tako rekoč absolutni gospodarji položaja. Vse do Bengasija obvladujejo angleška letala nebo. Pri tem služijo Angležem zelo dobro mnoga letališča v Vzhodni Libiji, ki so jih Italijani izpraznili. Zlasti letališče El Adem pri Tobruku, ki ga sedaj že uporabljajo Angleži, je med najboljšimi letališči v Libiji.

Domnevno Mussolinijevo pismo

Kairo, 14. jan s. (Ass. Press) Po angleških informacijah je angleška vojska v posesti kopije pisma, ki ga je pisal 21. decembra italijanski ministrski predsednik Mussolini poveljniku italijanske posadke v Bardiji, generalu Bergonzoliju. V tem pismu pravi Mussolini, da imata italijanski in nemški narod v tem trenutku uprte svoje oči na italijansko vojsko v Bardiji in na njenega poveljnika. Junaštvu, ki ga je pokazala italijanska vojska v Španiji in Afriki, naj bi bili dodani tudi junaški čini pred Bardijc.

Predlog za evakuacijo

London, 14. jan. s. (Columbia B. S.) Angleška uradna »Press Assotiation« poroča, da je angleška vlada ponudila italijanski vladi, da je pripravljena dovoliti evakuacijo italijanskih žen in otrok iz italijanske Vzhodne Afrike, preden prično tam Angleži s svojimi vojaškimi operacijami. Angleška vlada predlaga, naj bi se ta evakuacija izvršila preko Džibutija ali preko kakega pristanišča v Italijanski Somaliji.

Švedska sodba o nemški intervenciji v Sredozemlju

Stockholm, 14. jan. s. (Reuter). »Dagens Nyheter« poroča iz Berlina, da posvečajo v nemških uradnih krogih večjo važnost razvoju vojaških operacij v Sredozemlju. Poročevalec lista napoveduje, da je pričakovati v prihodnjih tednih živahne nemške letalske aktivnosti na sredozemskih bojiščih.

Drugi švedski list »Dagbladet« se tudi bavi z možnostjo aktivne nemške vojaške intervencije v Sredozemlju. Izraža pa mnenje, da je pošiljanje nemških čet skozi Italijo malo verjetno. List pravi, da najbrž Italijani iz prestižnih vzrokov ne bi puščali nemške vojske skozi Italijo, poleg tega pa bi bil prevoz po morju v Libijo ali Albanijo težaven. Če pa bi nemška vojska izbrala za napad na Grčijo drugo pot, bi tudi v primeru, da bi taka akcija uspela, ne dosegla bistveno važne spremembe položaja, ker tudi z zasedbo Grčije angleške postojanke v Sredozemlju ne bi bile ogrožene.

Danes se začne razprava o Rooseveltovem zakonu za pomoč demokratskim državam

Vrnitev predsednika Roosevelta v Washington — Zavrnjen predlog izolacionistov Ameriški finančni trust naj bi prevzel investicije angleškega kapitala

Washington, 14. jan. s. (Columbia B. S.) Predsed. Roosevelt se je davi s svojim posebnim vlakom vrnil iz svoje letne rezidence Hydepark, kjer je prebil soboto in nedeljo ,v Washington. Takoj po svojem prihodu v prestolnico bo Roosevelt imel več konferenc s člani vlade glede vprašanj, ki se tičejo razprave o novem zakonskem osnutku za dovolitev pomoči demokratskim državam.

Washington, 14. jan. s. (Ass. Press). Reprezentančna zbornica je včeraj sprejela predlog, da bo o Rooseveltovem zakonskem osnutku za posoditev vojnega materiala demokratskim državam sklepal najprej zunanjepolitični odbor reprezentančne zbornice. Predlog izolacionistov, da bi prišel zakonski osnutek najprej pred vojaški odbor zbornice, je bil odklonjen.

Zunanjepolitični odbor prične z razpravo o zakonskem osnutku danes. Na željo odbora bo podal ob začetku razprave zunanji minister Hull poročilo o položaju.

Republikanski predlogi

Washington, 14. jan. s. (Ass. Press). Republikanski poslanec Simpson je sinoči sporočil, da predlaga dve spremembi v Rooseveltovem predlogu za posoditev vojnega materiala Angliji.

Simpson želi prvič, da bi smel Roosevelt odrejati posoditev vojnega materiala samo Angliji oziroma angleškemu imperiju, medtem ko bi posoditev materiala drugim državam moral odobriti kongres. Drugi Simpsonov predlog pa zahteva spremembo zakonskega osnutka v tem smislu, da bi bila pooblastila predsedniku Rooseveltu časovno omejena na dve leti.

Preden je Simpson objavil svoj predlog, je imel daljši telefonski razgovor z bivšim republikanskim predsedniškim kandidatom Willkiejem. Iz tega sklepajo, da je bil Simpsonov predlog stavljen z Willkiejevo odobritvijo.

Armstrong odstopil

Washington, 14. jan. AA. (DNB) Predsednik odbora za boj proti sodelovanje Amerike v neameriških vojnah Armstrong je izjavil, da je odstopil.

Angleški kapital v Ameriki

Washington, 14. jan. s. (Ass. Press). Finančni minister Morgenthau je sinoči potrdil, da se vrše med angleško in ameriško vlado pogajanja glede možnosti, da bi ameriški finančni trust prevzel angleške investicije kapitala v Zedinjenih državah. Podtajnik angleškega finančnega ministrstva Philipps, ki se še vedno mudi v Washingtonu, je sporočil Morgenthauu, da je angleška vlada pripravljena pristati na tako transakcijo.

Dobave letal

Washington, 14. jan. s. (Ass. Press). Zastopnik letalskih tvornic Curtiz je včeraj sporočil mornariškemu odboru kongresa, da bodo tvornice dobavile letala, ki jih je naročila vojna mornarica, s štirimesečno zamudo, ker bodo na letalih po želji mornariških strokovnjakov izvršene še nekatere spremembe in izpopolnitve. Zastopnik je dalje dejal, da trenutno prejema Anglija iz tvornic Curtiz več letal nego ameriška vojska.

Pri novih dobavah za ameriško vojno mornarico bodo upoštevane spremembe, ki so jih predlagali angleški letalski strokovnjaki ter so bile že izvršene na letalih, ki jih je prejelo angleško letalstvo. Zastopnik je tudi sporočil, da bodo Curtizove tvornice prihodnje leto izdelovale že po 30 ali 40 letal dnevno.

Ameriški bombniki za Anglijo

London, 14. jan. s. (Ruter). Sinoči je bilo uradno objavljeno, da prihajajo sedaj štirje tipi ameriških bombnikov iz Zedinjenih držav v Anglijo naravnost po zračni poti. Med letali, ki so na ta način že prispela v Angilijo, so tudi znane »leteče trdnjave«.

V angleškem in kanadskem letalstvu služi sedaj že okoli 30 tipov ameriških letal.

Protiletalska obramba

Washington, 14. jan. s. (CBS). Včeraj je bil tu ustanovljen sedemčlanski posvetovalni odbor, ki ima nalogo, da proučí možnosti kar najboljše obrambe ameriškega civilnega prebivalstva pred letalskimi napadi. Odbor bo skupno s strokovnjaki ameriške vojske in mornarice proučil najnovejše izkušnje letalske vojne v Evropi ter bo posvetil svojo pozornost zlasti zgraditv idobrih protiletalskih zaklonišč.

Američani patruljirajo okoli Grönlanda

Washington, 14. jan. s. (CBS) Izvedelo se je, da že nekaj časa ameriški in kanadski ledolomilci patrulirajo v bližini Grönlanda, da bi preprečili ponovitev poskusa izkrcavanja nemških čet na otoku. Po zanesljivih informacijah nameravajo Kanada in Zedinjene države prevzeti po potrebi protektorat nad Grönladom, če bi obstojala nevarnost, da si Nemci otok prisvoje.

Japonski prodor proti jugu

Japonsko vojaštvo v Indokini, na Formozi in na Karolinskih otokih, vojna mornarica in letalstvo pa se zbirata v Kitajskem morju — Ameriško posredovanje med Siamom in Indokino?

Šanghaj, 14. jan. AA. (Tass) List »Senenpao« poroča, da so Japonci uresničili načrt svojega prodiranja proti jugu in da so sklenili zbrati na otokih v južnem delu Kitajskega morja 17 divizij pehote.

Po trditvah istega lista so Japonci že zbrali dve diviziji in brigado na otoku Hainan, neka druga divizija pa je krenila v severni del Indokine. Dve diviziji sta na Formozi in dve na Karolinskih otokih, ki so v tonkinskem zalivu. Poleg tega se japonsko brodovje in tudi znatne letalske sile sedaj zbirajo v Kitajskem morju. Generalni štab poveljstva kopnih sil in pomorstva je sedaj na otoku Hainan. Nazadnje isti list senzacionalno trdi, da je japonska divizija »Nakajama« te dni prišla v Haikov (severni del otoka Hainan).

Bangkok, 14. jan. AA. (Reuter) Današnje poročilo štaba siamske vojske pravi, da se je nadaljevalo prodiranje na ozemlju Indokine in sicer na področju vzhodne Cambodge. Poročilo pravi, da je sovražnik zapustil svoje postojanke, kjer je ostalo mnogo vojnega materiala.

Bangkok, 14. jan. s. (Reuter) V siamskih uradnih krogih izjavljajo, da siamska vlada zaenkrat odklanja vsa pogajanja s Francosko Indokino in sicer zato, ker trenutno v Bangkoku sploh ni francoskega poslanika.

Washington, 14. jan. AA. (Reuter) Zunanji minister Hull je izjavil, da je poslal vabilo predsedniku siamske vlade Pramliu, ker želi z njim obravnavati vsa vprašanja, ki so nastala zaradi sovražnosti med Siamom in Francosko Indokino. Zastopnikom tiska je Hull izjavil, da bi se njuni razgovori v prvi vrsti nanašali samo na splošna vprašanja.

Tokio, 14. jan. s. (CBS). Današnji tokijski listi svare Zedinjene države pred možnostjo vojnih zapletljajev. Listi se pri tem obračajo s pozivom direktno na ameriški narod. Ašahi Sinbum in Niči Niči pravita, da se hočejo Zedinjene države zaplesti v vojno v Evropi. Zato se mora japonski narod pripraviti za vsak primer ter mora računati, da lahko pride tudi do najhujšega.

Mexico City, 14. jan. s. (CBS) Mehiška vlada je pozvala svojega poslanika v Tokiu na poročanje. Kakor pravi uradna informacija mehiškega zunanjega ministrstva, bo poslanik poročal o »japonskih vojni hprizadevanjih«.

Trgovinska pogodba med Rusijo in Kitajsko

Cungking, 14. jan. e. (United Press). — Včeraj je bila tu slovsno podpisana trgovinska pogodba med Sovjetsko zvezo in vlado svobodne Kitajske.

Japonski protest v Berlinu

Tokio, 14. jan. s. (Reuter). Na angleško in avstralsko intervencijo je sklenila japonska vlada protestirati pri nemški vladi, ker so se nemške ladje pri svojih napadih na angleške ladj ev Južnem Pacifiku posluževale japonske zastave in japonskih imen.

Pomanjkanje kruha v Ljubljani

V začetku februarja dobimo krušne karte — Dotlej peki ne bodo mogli kupiti dovolj moke

Ljubljana, 14. januarja.

V Ljubljani primanjkuje že okrog deset dni kruha. Ljudje romajo od peka do peka, a vse prodajalne so navadno prazne. Kdor hoče dobiti kruh, se mora potruditi v prodajalno neposredno po peki. Pekarne pečejo le toliko kruha, da jim ni treba povsem ustaviti obratovanja. Manjši obrati pa morajo tu in tam že počivati, saj vsi peki ne morejo dobiti niti toliko moke, da bi bilo dovolj za eno peko ter da bi bilo vredno zakuriti peč.

Razumljivo je, da so zaradi pomanjkanja kruha zelo prizadeti zlasti revnejši ljudje, ki jim je kruh eno glavnih jedi. Posebno delavci se hranijo predvsem s kruhom in ne morejo najti zanj nobenega nadomestila. Upoštevati je treba, da je pomanjkanje kruha prizadelo revnejše prebivalstvo bolj tudi zaradi tega, ker nimajo zalog moke ter ne morejo sami peči kruha. Zadnje čase pa moke za kruh tudi ne morejo kupovati, ker je primanjkuje ne le pekom, temveč tudi trgovcem.

Marsikdo se vprašuje, zakaj je prišlo do tako občutnega pomanjkanja kruha že sedaj, šele nekaj mesecev po žetvi. Ali so izčrpane vse zaloge? Če pa niso, zakaj niso o pravem času organizirali primernega razdeljevanja moke? Kakor kaže, je prišlo do pomanjkanja prav zaradi težav z organizacijo preskrbe prebivalstva z moko.

Znano je, da je preskrba prebivalstva z moko v naši banovini poverjena Banovinskemu prehranjevalnemu zavodu v Ljubljani. Napovedano je, da bo poraba moke in kruha racionirana. Z organizacijo racioniranja pa je precej dela. V začetku leta je prišel v veljavo predpis, da smejo trgovci z moko na debelo prodajati moko trgovcem na drobno in pekom le proti nakaznicam, ki jih izdaja mestni preskrbovalni urad, ki posluje v Mahrovi hiši na Krekovem trgu. Zdaj pa preskrba Ljubljane z moko še ni primerno urejena in preskrbovalni urad izdaja nakaznice za manjše količine moke. Preskrbovalni urad tudi nima dovolj uradništva, da bi šlo delo hitro izpod rok. Zadnje čase so razdeljevali tudi nakaznice za petrolej ter so s težavo zmagovali delo. Zdaj se gnetejo dan za dnem ljudje pred uradom, ki žele dobiti nakaznice za moko. Davi so čakali že pred uradnimi urami na Krekovem trgu, da bi prišli prvi na vrsto. Včeraj so prejeli peki nakaznice le za nekaj vreč moke. Zdaj bi tudi manjši peki potrebovali večje količine moke, ker so porabili vse zaloge in ker je veliko povpraševanje po kruhu, tem večje, ker ljudje sami ne morejo peči kruha. Večje pekarne so pa že v normalnih razmerah porabile na dan po 10 do 15 vreč moke. Kaj naj počno zdaj, ko prejmejo le po eno vrečo moke?

Peki in trgovci bodo baje prejemali redno dovolj moke šele, ko bodo uvedene nakaznice za moko in kruh. Nakaznice so že v tisku in po sedanjih napovedih bodo uvedene baje 1. februarja. Ljubljanski peki so morali tudi prijaviti Banovinskemu prehranjevalnemu zavodu, koliko moke porabijo na dan, Na podlagi teh prijav bodo pozneje prejemali nakaznice za moko, in sicer 40 % celotne porabljene količine na dan, ker bodo prejemali le nakaznice za pšenično moko, medtem ko bodo koruzno moko kupovali v prosti prodaji.

Zdaj so pa tudi težave z nakupom koruzne moke. Naprodaj namreč še ni dovolj primerno posušene koruze, vlažna pa ni dobra za mletje. Pridelovalci bi morali koruzo sušiti v sušilnicah, za kar bi pa potrebovali kurivo, ki jim ga pa primanjkuje. Koruza se bo primerno posušila brez sušenja v sušilnicah šele čez nekaj mesecev, a tako dolgo prebivalstvo ne more čakati. Zato premišljujejo, kako bi preskrbeli pridelovalce s kurivom, da bi bilo dovolj koruze in koruzne moke. Vprašanje preskrbe s koruzo je zdaj še tem bolj pereče, ker je za tako imenovani enotni kruh predpisano celo 60 % koruzne moke.

V Ljubljani bo torej dovolj kruha šele čez dobrih 14 dni. Ali preskrbovanja z moko res ni mogoče pospešiti? Izvedeli smo, da imajo nekateri veletrgovci še nekaj moke naprodaj, a jo smejo prodajati samo detajlistom in pekom proti nakaznicam. Na nje se obračajo nekateri, ki bi radi kupili moko, a jim je seveda ne smejo prodati. Omeniti je treba tudi, da ima mestna občina v svojih skladiščih precej moke in pšenice ter bi lahko pomagala zdaj, v tednih največjega pomanjkanja.

Tatvina v tovarni »Titan« pojasnjena

Ukradenega je bilo 213.75 kg kositra v vrednosti 42.600 din — Tatova aretirana, ukradeni kositer najden

Kamnik, 13. januarja

V četrtek zvečer je bila v tovarni kovinskih izdelkov in livarni »Titan« d. d. v Kamniku izvršena tatvina, ki po vrednosti ukradenega blaga, kakor tudi po svoji drznosti prekaša vse tatvine, kar jih je bilo v zadnjih letih v Kamniku in okolici. Našim vrlim orožnikom pa se je hitro posrečilo zasačiti tatove in izslediti ukradeno blago. Čim so naslednje jutro pri »Titanu« ugotovili tatvino, so takoj prišli orožniki in ugotovili, da je tat prišel v tovarno s ponarejenimi ključi. Na zapadni strani tovarne, kjer je cinkarna, pa so bili pod oknom sledovi sank in odtisi moških čevljev. Po teh sledovih so se odpravili orožniki takoj na delo. Ker so sledovi vodili kmalu do banovinske ceste, je bila s tem vsaka sled zabrisana in so morali zato preiskavo organizirati v več smeri. Trud pa ni bil zaman in je bil še ta dan kronan z uspehom.

Po cesti Kamnik—Radomlje je neki neznanec vlekel sanke s precej težkim tovorom. V prmerni razdalji za njim pa je stopal orožnikom že dobro znani šepavi Jurij Klemenc. Že to dejstvo samo je zbudilo pri orožnikih dovolj pozornosti, zato so neznanca s sankami takoj ustavili in ga pobarali, kaj vozi. Ta se je v nemali zadregi izgovarjal na vse mogoče načine, dokler se niso sami prepričali, da vozi ukradeni kositer. Takoj so mu napovedali aretacijo in ugotovili, da je to neki Karol Repnik, ki je tatvino gladko priznal in tudi pokazal skrivališče ukradenega blaga. Ob cesti Kamnik—Radomlje sta že na Duplici zakopala v sneg 100 kg kositra, malo dalje v Nožicah pri Radomljah pa še 113.75 kg. Ta količina se je ujemala z ono v tovarni ugotovljeno količino ukradenega blaga. Repnik je tudi izpovedal, da ga je k tatvini nagovoril Jurij Klemenc, ki je v službi v tovarni »Titan« in so mu bile razmere zato dobro znane. S ponarejenimi ključi se je vtihotapil v cinkarno, njega pa je skozi okno spravil v ta oddelek, da sta mogla spraviti še raztopljeni cink v pripravljene modele in nato v strjeni obliki na sanke, s katerimi sta odpeljala za današnje prilike dosti dragocen tovor.

Kmalu za njim je bil aretiran tudi že večkrat kaznovani Jurij Klemenc, ki je tatvino odločno tajil. Pod težo okolnosti pa je naposled klonil tudi on in priznal. Zagovarjal se je, da živi v stiski in pomanjkanju. Seveda tudi to za njega ne bo olajševalna okolnost, ker tovarna »Titan« svoje uslužbence razmeroma dobro plača, in bi se tuid on poleg nešteto drugih lahko s svojim zaslužkom pošteno preživljal. Toda on je nepoboljšljiv uzmovič in bo menda tudi zanj držalo pravilo, ki velja sicer za pijance, da se namreč spreobrne, ko se v jamo zvrne.

Jurij Klemenc in Repnik Karol, ki je po poklicu blapec pri nekem posestniku na Vrhpolju pri Kamniku, sta bila izročena v zapore sreskega sodišča v Kamniku. Ukradeni kositer pa je bil izročen tovarni, ki bi bila sicer v veliki zadregi in bi morala ta oddelek ustaviti, tako da bi izgubilo delo okrog 50 uslužbencev. Kositer se namreč sedaj zelo težko dobi, tovarna sama pa tudi ni imela zaloge. Zanimivo je tudi, da so ob tej priliki prišli na sled poleg tega še tatvini 50 kg iste kovine, ki je bila izvršena že prej in je bila kovina že tudi prodana ter bo tovarna le težko prišla do kritja.

Orožniki zaslužijo vso pohvalo, storilca pa za izvršeno dejanje tudi primerno plačilo, ki ga bosta nedvomno prejela.

Iz Kamnika

— **Peki so v veliki stiski** ker ne dobe moke. Do sedaj so si pomagali na ta način, da so jo kupili v raznih trgovinah in tudi v drugih občinah vsaj toliko, da so mogli zadovoljiti najnujnejšim zahtevam odjemalcev. Sedaj pa jim niti to ni več mogoče, ker trgovci sami nimajo moke, peki pa tudi ne svojih lastnih zalog. Kot vse izgleda, bodo morali s peko popolnoma prenehati, če ne dobe takoj vsaj nujno potrebne količine moke. Pravijo pa, da moka je v Kamniku, le pravilno bi se morala porazdeliti. Hvaležni bi bili, če bi dobili pojasnilo, koliko smo v Kamniku do sedaj dobili moke in po kakšnem ključu se ta moka razdeljuje.

— **Soferski izpit poklicnih šoferjev in samovozačev** motornih vozil, se bodo vršili za sreze Kranj, Radovljica in Škofja Loka v petek 24. jan. 1941 ob 8. uri pri sreskem načelstvu v Kranju. Interesenti naj svoje pravilno opremljene prošnje, pravočasno vložijo pri sreskem načelstvu v Kranju.

Iz Škofje Loke

— **Slovo g. Vilka Lovšina.** Po tri in pol letnem bivanju med nami nas je zapustil uradnik državne mlekarske šole g. Vilko Lovšin, ki je bil premeščen v Brežice kot strokovni učitelj na tamošnji meščanski šoli. G. Lovšin si je pridobil kot vesten uradnik in kot ljubezniv človek širok krog dobrih znancev in prijateljev v Škofji Loki. V mlekarski šoli, ki bo letos najbrže ukinjena, je opravljal službo ekonoma, delaven pa je bil tudi izven poklica, zlasti na sokolskem prosvetnem polju. Za časa bivanja v našem kraju se je oženil. Izbral si je življenjsko družico iz napredne Gosarjeve hiše v Stari Loki. Njemu in njegovi družinici želimo vso srečo na novem mestu.

— **Vlomilec Anton Kučer** sedi zdaj v zaporih škofjeloškega sodišča, katero vodi preiskavo. Doslej Kučer ni priznal ničesar. Trdi, da je bil za časa vloma v Homanovo trgovino v Podpulferici v Nemčiji, kjer je bil zaposlen pri gradnji cest. Hoil je čez mejo v Jugoslavijo brez potnega lista skozi predor pri Hrušici. Vlomilca, ki je bil že desetkrat predkaznovan, obremenjujejo prstni odtiski in neka priča, ki trdi, da je videla Kučerja pred kratkim v loškem okraju.

— **Tri nezgode v eni uri.** Tri nesreče zaporedoma so se pripetile na banovinski cesti med Škofjo Loko in Železniki na mostu pri Luši. Najprvo se je neki tovorni avto zadel v ograjo mostu in zdrsel po poledeneli strmini nazaj, kmalu nato pa se je zadel v kamen ob mostu neki drugi tovorni avto in obvisel na srečo med mostom in potokom. Manjkalo je prav malo, da ni avto zdrsnil v vodo. Sprednji del vozila je močno poškodovan, poškodovana pa sta bila tudi šofer in njegov spremljevalec. Tretja nesreča na istem kraju pa se je pripetila nekemu Škofjeločanu, ki se je vozil z osebnim avtom čez most in ga je zaneslo v ograjo, a je voznik s svojo spretnostjo le preprečil večjo nesrečo.

— **Davčne karte** za hišno služinčad so prispele. Prizadeti si jih nabavite do konca januarja. Karta stane 50 din, banovinska pristojbina pa je 25 din.

— **Naročajte, širite in čitajte »Slovenski Narod«,** ki vas sproti dobro obvešča o vsem, kar se danes godi velikega po svetu in kar vas zanima iz domače kronike. V novem letu naj se krog naših naročnikov še poveča, saj posveča »Slovenski Narod« tudi našim krajevnim dogodkom največjo pozornost. Naročnina je samo 14 din mesečno. List lahko naročite pri upravi v Ljubljani ali pa pri Balantu v Škofji Loki.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Torek, 14. januarja: Hilarij, Feliks Nolski

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Njeno življenje
Kino Sloga: Nasmeh sreče
Kino Union: Ali se spominjaš . . . ?
Razstava akadem. slikarja Dušana Petriča v Obersnelovi galeriji, odprta od 8. do 18. ure
Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva: predavanje kmetijskega svetnika inž. Cirila Jegliča o smotrni razdelitvi in oblikovanju malega vrta ob 19. v kemijski dvorani I. drž. realne gimnazije v Vegovi ulici.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Izpod sita

Ljubljančani opazujejo z velikim zanimanjem, kako za semeniščem in stolno cerkvijo nastaja nova tržnica po načrtih prof. Plečnika. Proti Ljubljanici ima okna obokana in nekateri trdijo, da bodo oboki dali temu kotičku lice Benetk. Okna so razdeljena na štiri samostojne dele, med njimi pa so po trije presledki monumentalnih in v Ljubljani že kar popularnih stebrišč.

Pri novi tržnici zanima Ljubljančane najbolj vprašanje, ali bodo nosili mesarji in branjevci rdeče toge, kar bi bilo povsem v skladu z antičnim slogom in licem poslopja. Morda je projektant v svojem načrtu mislil tudi na to, saj bi bila tržnica v antičnem slogu z mesarji in branjevci v rdečih togah velika privlačnost Ljubljane.

Iz Ptuja

— **Zvočni kino** bo predvajal v sredo in v četrtek, obakrat ob 20., film »Zmaga je naša«. Dirkalni film poln neuspehov, zlomljenih src in kosti. Za dodatek filmski žurnal.

— **Sokolsko društvo** bo imelo svojo redno sejo v sredo ob pol 21. v dvorani Narodnega doma.

— **Zbornica za trgovino, obrt in industrijo** bo imela svoj uradni dan v četrtek 23. t. m., ker se je uradni dan iz tehničnih razlogov moral preložiti. Vršil se bo v Narodnem domu.

— **Smučarske tekme ptujskih Sokolov.** V nedeljo popoldne so se vršile v Vrablovi grabi smučarske tekme v liklh. Tudi tu je bil odziv tekmovalcev zelo lep, pa tudi rezultati so zelo razveseljivi. Izmed članov je dosegel prvo mesto Dušan Dostal, drugo mesto je zasedel Bojan Šalamun, tretje Srečko Berlič. Pri naraščaju je zasedel prvo mesto Zdenko Kostanjevec, drugo Ljubo Pertot, tretje Dušan Dobnik, četrto Drago Škorc, peto Franto Komel. Izmed Sokoličev je bil prvi Alfonz Zavrnik, drugi Ervin Košir, tretji Marijan Langus.

— **Dramsko društvo** uprizori v petek 17. t. m. ob 20. v Mestnem gledališču Viljema Wernera komedijo v treh dejanjih »Na ledeni plošči« v režiji g. Jožeta Babiča. Abonma A.

Lanska cestna dela v Ljubljani

Z vzdrževanjem, obnavljanjem in preureditvami cest in hodnikov je vedno več stroškov

Ljubljana, 14. januarja

Nedavno smo se v obširnejšem članku dotaknili vprašanja razvoja Ljubljane in opozorili na slabe strani širitve mestnega ozemlja, dokler ni središče dobro izrabljeno. Ljubljana ima namreč nesorazmerno veliko cestno omrežje v primeri s številom prebivalstva in mestnimi dohodki. Mesto brez prave potrebe razrašča svoj okvir, da je treba še podaljševati ceste in hodnike, ko ni niti dovolj sredstev za ureditev ulic v starejših mestnih okrajih. Ob tej priliki navajamo pregled lani opravljenih cestnih del v Ljubljani. Iz njega lahko sprevidimo, da je vedno večja potreba po obnavljanju, tlakovanju in preureditvah starih cest in hodnikov. Čedalje večji izdatki so pa tudi za nove ceste. Mnogo cest še nima primernega tlaka in številni hodniki so pomanjkljivi. Vzdrževanje netlakovanih cest je dražje in boj proti prahu in blatu na njih neuspešen. Čim bolj se razvija promet, toliko bolj se kaže potreba po tlakovanih cestah. Sodobni motorni promet zahteva predvsem tlakovane ceste.

Pri tlakovanju cest se ozirajo predvsem na to, ali je cesta bolj ali manj obremenjena. Ceste za lažji promet ne kaže tlakovati z dragim, težkim tlakom, kakor tudi ni priporočljivo, da cesta z živahnim prometom dobi manj trpežni, lažji tlak.

Lani je začel naš cestni odsek utrjevati cestišča manj prometnih cest s cestnim katranom. Katran izdeluje mestna plinarna in zato si obetajo, da bodo lahko postopno utrdili večje cestne površine sorazmerno poceni. S katranom prepoje zgornjo plast navadnega, makadamskega cestnega nasipa. Potrebno je v presledkih trikratno brizganje s katranom in medtem mora biti cesta zaprta, včasih tudi delj časa, kar je slaba stran tega načina dela. Lani so po tem načinu utrdili okrog 6000 kv. m cestišč, in sicer del Erjavčeve ceste, delno Sv. Jakoba trg (delo bodo končali spomladi), del Igriške ulice, Peternelovo ulico (ob univerzi), Hribarjevo nabrežje (med poslopjem filharmonije in trimostjem) in zahodni del Nunske ulice. Razen tega so nekatera cestišča še pobrizgali s sprameksom. Pri spramekstiranju pobrizgajo s katransko snovjo le površino cestišča. Po tem načinu so popravili cestišča, ki so bila že prejšnje čase utrjena s sprameksom, a razen tega so še pobrizgali s cestnim katranom okrog 300 kv. m že prej utrjenega cestišča. Površina površinske obdelave s sprameksom je lani znašala 2271 kv. m. Porabili so 32.450 kg cestnega katrana in 3.704 kg sprameksa.

Med večjimi tlakovalnimi deli lani je treba omeniti asfaltiranje Gajeve ulice. Pri tej priliki so pri nas prvič uporabili posebni način asfaltiranja, tako zvani valjani asfalt (Schellmac), ki je razvaljan v debelini 5 cm na makadamsko podlago. Druge naše ceste so asfaltirane po drugem načinu in asfaltna plast leži na betonski podlagi. Površina asfaltnega tlaka v Gajevi ulici znaša 2260 kv. m. Stroški so znašali 236.807 din.

Lani so tudi tlakovali manjše odseke cestišč z granitnimi kockami. Novega granitnega tlaka je bilo 4.949 kv. m, površina pretlakovanih cestišč pa znaša 3.604 kv. m. Razen tega so tlakovali še 2027 cestišča z okroglim savskim kamenom. Skupna površina lani na novo utrjenega cestišča znaša 15.239 kv. m, površina obnovljene utrditve pa 6175 kv. m. Z granitnimi kockami so tlakovali del Poljanske ceste ob Ambroževem trgu, del Ceste 29. oktobra, cesto na vzhodni strani Kongresnega trga in razširjeni del Masarykove ceste med Resljevo in Šmartinsko cesto. Delno so tlakovali tudi Zaloško cesto z granitnimi kockami ob tramvajskem tiru.

K tlakovalnim cestnim delom spada tudi zalivanje z granitnimi kockami tlakovanega cestišča. Na račun mestne občine so zalili 5.879 kv. m tlaka, in sicer na cesti Za gradom, Karlovški cesti, na Starem in Mestnem trgu in v Stritarjevi ulici. Ta dela so veljala 187.184 din. Razen tega je mestni odsek še zalil v letih 1939-40 na račun kaldrminskega fonda granitni tlak na Masarykovi, Vilharjevi, Šmartinski, Resljevi, Miklošičevi, Gosposvetski, Bleiweisovi in Celovški cesti in na dvorišču carinarnice. Površina tlaka je znašala 62.425 kv. m in delo je veljalo 1.340.402 din. Samo lani so zalili okrog 14.000 kv. m tlaka in delo je veljalo 350.000 din.

Med važnejšimi cestnimi deli je treba še omeniti nove hodnike, polaganje robnikov in popravila. Površina lani asfaltiranih oz. s porfirjem tlakovanih hodnikov znaša 4.410 kv. m in dolžina novih robnikov ob njih 1.725 m. Pri tem pa še niso všteti profirni robniki, položeni lani na Zaloški cesti, ki jo bodo letos asfaltirali (1104 m). Razen tega so preložili na Masarykovi cesti, ko so razširili cestišče, okrog 600 m robnikov. Hodnik so asfaltirali na Zaloški cesti (350), v Šelenburgovi ulici ob poslopju Bat'e (490) itd. Stroški teh del so znašali okrog 667.325 din.

Druga dela, ki pa spadajo med tako zvana regulacijska in »javna«, financirana navadno na račun sredstev za podpiranje nezaposlenih, bomo našteli prihodnjič. Značaj cestnih del med njimi imajo predvsem v številnih novih ulicah na periferiji mesta, a precej dela je bilo tudi v mestnih parkih.

Lep zaključek zimskosportnih iger KID

Nastopu ljubljanskih drsalcev je prisostvovalo okrog 3000 ljudi

Jesenice, 13. januarja

Tretje zimsko-sportne igre KID so za nami. Pokazale so velike uspehe slovenskih smučarjev, predvsem pa uspehe dolgoletnega vztrajnega dela sportnih voditeljev, posameznikov in jeseniških sportnih edinic. Kranjska industrijska družba je temu velikemu mladinskemu sportnemu gibanju in prireditvam dala svoj okvir, potrebna sredstva in pečat svoje močne izgrajenosti, solidnosti in dinamike, kar dosledno izvaja na vseh popriščih svojega udejstvovanja.

Zimsko-sportne igre KID so bile velika revija vsestranskega telesno-vzgojnega gibanja, ki sega nazaj že dolgo vrsto let. Te igre so bili pravi smučarski manevri, ki so segali tja do gorjanskih brd in do visokih vrhov ponosnih Karavank.

Tekme so pokazale, da so sodelavci KID v teku na srednje in dolge proge ter v alpskih disciplinah skoraj že nepremagljivi, in da morajo biti smučarji iz drugih krajev že zelo dobri, da se uvrste med desetorico najboljših domačih tekmovalcev. Jesenice so v pogledu smučarstva v primeru z drugimi slovenskimi mesti postale smučarska velesila, ki se bo še bolj ojačila, kadar bo v neposredni bližini Jesenic zgrajena skakalnica, ki bo dovoljevala skoke do 60 m.

Te igre so prinesle tudi svoja presenečenja. V teku na 18 km je med najboljšimi jugoslovenskimi srednje in dolgoprogaši prepričevalno zmagal 19letni Anton Razinger. V veleslalomu na 2 km pa je med elito jugoslovanskih alpskih vozačev s precejšnjim naskokom zmagal 18letni Bertoncelj Jože. Ti dve zmagi nista slučajni, pač pa rezultata brezprimerne vztrajnosti, volje in telesnih sil tekmovalcev, ki imata še vse življenje pred seboj.

L. 1939 je KID prvi izlet svojih sodelavcev-smučarjev priredila v Kranjski gori. Druge zimsko-sportne igre KID, ki so se vršile l. 1940 na Jesenicah in na Črnem vrhu so imele namen pokazati domačinom uspehe domačih smučarjev na širši osnovi. Obeh prireditev se je udeležilo rekordno število tekmovalcev in tekmovalk.

Sobotne in nedeljske sportne igre pa po številu tekmovalcev niso dosegle prejšnjih, a kakovost tekmovalcev je bila na večji višini in borba za prva mesta je bila srditejša kot pri prejšnjih prireditvah. Letos se tekem niso udeležili nešteti smučarji, ki pri tekmah niso mogli računati na ugoden uspeh.

Letos pa so se v okviru zimsko-sportnih iger KID vršile tudi medmestne smučarske tekme med prvaki iz Maribora, Celja, Ljubljane, Tržiča in Jesenic, ki so prinesle mnogo pestrosti in borbenosti v to pomembno-sportno manifestacijo.

Višek vse prireditve pa je bil nastop najboljših drsalcev ljubljanske Ilirije, ki se je vršil v nedeljo zvečer na krasno razsvetljenem drsališču »Bratstva«, s katerim je bil dostojno zaključen ves spored iger. Sodelovali so najboljši ljubljanski drsalci in drsalke in sicer: gdč. Zore Mojca, Lukič Zdenka, Drašler Mara, Bogataj Marica, Sernec Vlasta in drž. prvakinja Silva Palme ter gg. Sajovic Marko, Biber Joško, Betetto Milan, dr. Polo Schwab in Emanuel Thuma.

Ob drsališču in na glavni tribuni se je zbralo okoli 3.000 gledalcev, ki so občudovali težke like in figure, ki so jih z največjo fineso in eleganco izvajali posamezni drsalci in drsalke. Višek drsalne umetnosti pa sta pokazali gdč. Silva Palmetova in Vlasta Sernečeva, prva z lahnimi in gracioznimi gibi, druga s svojimi mladostnim temperamentom in elanom ter držami.

V dvojicah so nastopili: gdč. Marica Bogatajeva — g. Betetto Milan; gdč. Silva Palmetova — g. Joško Biber; gdč. Vlasta Sernečeva in g. dr. Polo Schwab, ki so ob reproducirani glasbi dovršeno izvajali razne plese in težke figure. Vsi nastopajoči so bili deležni burnih ovacij hvaležnih gledalcev. Nastop ljubljanskih drsalcev je bil za Jesenice sportni užitek prvega reda. S tem nastopom so bile dostojno zaključene III. zimsko-sportne igre KID.

Gradnikove »Zlate lestve«

Ljubljana, 14. januarja.

Kulturni dogodki najdejo dandanes le slab odmev. In komu se še zdi kulturni dogodek izid pesniške zbirke? Ob tej priliki, ob izidu knjige pesnika Alojza Gradnika »Zlate lestve«, se zopet vsiljuje vprašanje, zakaj se ljudje vedno bolj odvračajo od poezije in ali se morda pesniki preveč oddaljujejo od ljudi v svoj svet. Torej: Ali niso življenjske pesmi ali pa ni več čas primeren za poezijo?

Na to vprašanje ne pričakujte odgovora; morda bi ga vam najlažje dal pesnik pravega kova sam, kajti dano mu je, da se povzpne po svojih zlatih višje, do razgledišča, kjer je lažje vrednotiti, kaj je časno in kaj večno. Seveda pa bi noben pesnik ne smel po svojih lestvah splezati tako visoko, da bi ostalo pod njim vse v megli. Alojz Gradnik je zrel pesnik, ki ima za seboj dolgo pesniško pot; na nji se je srečal s tolikimi podobami življenja, da mu uglajena pesniška beseda ne more izzveneti v prazno blagoglasje, ko stopa na svoje zlate lestve.

Zbirka pesmi obsega nad 100 strani osmerke (bila je okusno natisnjena v Narodni tiskarni) in je razdeljena na pet poglavij: Reka življenja, Napisi za mesece, Nova Golgota, Blizu zemlje in Blizu neba. V prvem delu se v pesmih še oglaša življenjska radost, še zapoje kri, a vendar že čutiš, kako se plazijo sence resignacije in spoznanja konca. Zadnja pesem tega poglavja zveni že temno, pesnik je napravil obračun s svojim življenjem:

O vse je zdaj že mimo tebe šlo:
krvi valovi in vihar besede
in samo še tolažbe kapije blede
lijo zdaj v rane, ki še bolj peko.

»Napisi za mesece« so prav za prav križev pot: dvanajst postaj in vsaka nas čedalje bolj opominja na konec življenjske poti. — V »Novi Golgoti« pesnik obupava nad civilizacijo, v prepričanju, da se bodo vojne vedno ponavljale. — V pesmih »Blizu zemlje« se je pesnik približal zemlji naravi in ljudem svojega kraja. Da je res še vedno povezan z zemljo in življenjem lahko sprevidimo že iz ene same pesmi, sočne in jasne, »Jesenski večer v Medani«. — V zadnjem poglavju »Blizu neba« pa zahaja pesnik že v metafizični svet in tipa do zlatih lestev. Ali je to reakcija na pesimizem in resignacijo, ki se budita ob zadnjih spoznanjih?

Alojz Gradnik je zvest pristaš dognane, ustaljene pesniške oblike. Vse je uravnovešeno, skoraj togo, in uglajeno, umerjeno in polno; pesmi zvene skoraj jekleno. — »Zlate lestve« so nov dokaz, da moramo Alojza Gradnika prištevati v prvo vrsto naših živečih pesnikov.

Prijava koles

Ljubljana, 14. januarja.

Prijava biciklov za leto 1941 bo na področju uprave policije v Ljubljani, kot običajno na policijskih postajah v času od 16. januarja do 28. februarja t. l.

Predpisani obrazci za prijavo se dobe prav tako na policijskih postajah in stane komad 1 din. Kolekovina za prijavo bicikla znaša 5 din, davščina za zgradnjo in vzdrževanje kolesarskih poti pa 10 din za vsak bicikel. Čitljivo s črnilom in v vseh rubrikah izpolnjene prijave je predložiti vselej s prometno knjižico.

Navesti se mora brezpogojno kdaj, od koga je bil bicikel kupljen ter sedanjo (do sedanjo) številko na evidenčni tablici.

Za bicikle, katerih knjižica je že izčrpana, dobe lastniki novo knjižico in morajo zanjo plačati 5 din.

Uprava policije poziva lastnike, da prijavijo svoje bicikle na najbližji postaji svojega bivališča po naslednjem vrstnem redu:

Dne 15. januarja štev. od 1 do 1000, 16. jan. od 1001 do 2000, 17. jan. 2001 do 3000, 18. jan. 3001 do 4000, 20. jan. 4001 do 5000 21. jan. 5001 do 6000, 22. jan. od 6001 do 7000, 23. jan. od 7001 do 8000, 24. jan. 8001 do 9000, 25. jan. 9001 do 10.000, 28. jan. od 10.001 do 11.000, 29 jan 11.001 do 12.000, 30. jan. 12.001 do 13.000, 31. jan. 13.001 do 14.000, 1. februarja od 14.001 do 15.000, 3. febr. 15.001 do 16.000, 4. febr. 16.001 do 17.000, 5. febr. 17.001 do 18.000, 7. febr. od 18.001 do 19.000, 8. febr. od 19.001 do 20,000, 9. febr. od 187.000 do 188.000, 10. febr. od 188.001 do 189.000, 11. febr. 189.001 do 190.000, 12. febr. od 190.001 do 191.000, 14. febr. 191.001 do 192.000, 15. febr. od 192.001 do 193.000, 17. febr. 193.001 do 194.000, 18. febr. od 194.001 do 195.000.

Po 28. februarju bodo morali zamudniki plačati poleg zgoraj navedenih pristojbin še zamudno kazensko takso za vsak bicikel po 37.50 din.

Mraz bo popustil?

Ljubljana, 14. januarja

Davi nas je še nekoliko bolj zeblo kakor večraj. Mraz se je še stopnjeval in sredi mesta je bilo skoraj za 3° hladneje kakor včeraj. Temperatura je znašala —13.4°.

Ker je bilo na periferiji nekoliko manj mrzlo — čeprav smo to lahko ugotovili le s pomočjo termometra — smemo pričakovati, da se mraz ne bo več stopnjeval. Izkušnje namreč kažejo, da mraz navadno popusti, ko preji »pritisne med zidovje«. Tudi po tem, da je začel popuščati zračni tlak, smemo pričakovati, da si bo mraz kmalu skrhal zobe. Na te znake se pa ne smemo zanašati z vso zanesljivostjo ter pričakovati, da bo hude zime kmalu konec. Do pomladi sta še dva dobra meseca in med tem nas bo še pogosto zeblo.

Kljub ostremu mrazu doslej še ni bilo na železnici večjega zastoja. Vlaki sicer vozijo skoraj redno z zamudami, toda zamude nastajajo — predvsem na enotirni progi med Zidanim mostom in Zagrebom — zaradi velike obremenitve proge, ne pa toliko zaradi mraza. Na področju ljubljanske železniške direkcije, doslej še ni bilo večjih zamud vlakov zaradi mraza.

Vreče je kradel

Škofja Loka, 14. januarja.

Preiskava proti 28letnemu delavcu Antonu Trobcu, ki sta ga pri šelhavsu prijela Marguč in Gruden, je pokazala, da je Trobec kradel vreče v Škofji Loki in okolici kar na debelo. Vreče so začele izginjati že v decembru. Prvi je bil okraden kovač Janez Pokorn v fužinskem predmestju. Tat mu je odnesel 16 velikih vreč za oglje. Nekaj dni kasneje je kovač tatu sam zasačil, ko je hotel odnesti še 20 vreč, in ga pregnal. Mlinarju Simončiču so izginile 4 vreče, trgovcu Šifrerju nad 20 vreč, kovaču Zakotniku na Suhi 20, posestnici Kožuhovi pri Sv. Florijanu pa 48 vreč. Izginilo pa je še drugim manjše število vreč. Trobec, ki je sprva tajil, je nazadnje priznal, da je kradel vreče in izdal tudi skrivališče plena, kjer so našli samo še 16 vreč. Ostale je prodal in denar zapravil. Zdi se, da je Trobec pokradel skupno za okrog 7000 din vreč. Po njegovi aretaciji so se oglasili na sodišču še nekateri, ki so jim zmanjkale vreče.

Razmere pri borzi dela

Pišejo nam:

V prostorih ljubljanske borze dela je zlasti pozimi zelo živahno, ker tedaj večina stavbnega delavstva izgubi delo in išče podporo, ki mu pripada. Dandanes je nezaposleno delavstvo še posebno prizadeto; zaradi draginje ni mogoče seveda niti misliti na kakšne prihranke, zlasti, ker je bilo mnogo delavcev med sezono na orožnih vajah. Prav te reveže borza zavrača, ko prosijo za podporo, češ da niso bili dovolj dolgo zaposleni. Kako naj ti ljudje preživljajo svoje družine v tej neznosni draginji, brez zaslužka, brez podpore?

Sicer so pa podpore zelo skromne. Višek nadlog pa je poslovanje borze dela. Na skromno podporo, ki naj vsaj nekoliko ublaži bedo nezaposlenih, je treba čakati po ves mesec, namestu, da bi bila izplačana v štirinajstih dneh. Žalostno je, da uprava BD ne obvesti prosilcev, kdaj naj pridejo po podporo, tako da morajo čakati dan za dnem v silni gneči in zapravljati čas, ko bi si iskali vsaj priložnostni zaslužek ali pa bi ostali doma, da bi jim ne bilo treba trgati obutve.

Od uradnikov BD pa odločno zahtevamo, da ravnajo z nami kakor z ljudmi. Ko smo po večtedenskem čakanju ugotovili, da se vedno nismo na vrsti za izplačilo podpore, so nam celo odklonili informacije. Zato nas je šest stopilo pred uradnika pri stranskem vhodu, da ga vprašamo, kako je z našo podporo, a nas je nahrulil: »Če nočete čakati, pa crknite!«

Takšno ravnanje odločno odklanjamo, ker se zavedamo, da smo produktivni člani družbe in da nismo po lastni krivdi zašli v bedo. Ne prosimo miloščine, zahtevamo le, kar nam gre. Nezaposleni delavci.

Železniški upravi v premislek

Ljubljana, 14. januarja.

Potniki, ki so se peljali v nedeljo 5. t. m. z dolenjskim vlakom do Višnje gore, so bili priča neznosnih razmer, ki vladajo na naših državnih železnicah.

Za praznike odhaja mnogo delavnih ljudi v okolico Ljubljane, da si utrdi zdravje v zimski prirodi. Mnogo je takih, ki ne zmorejo ponovno zvišane voznine do oddaljenih in dragih zimskošportnih postojank na Gorenjskem in zato odhajajo rajši proti Dolenjski, katere najbližje postojanke so znane (n. pr. Polževo) po razmeroma nizkih cenah preživljanja in majhni oddaljenosti od Ljubljane. Zato je povsem nerazumljivo, da direkcija drž. železnic ne uvede ponovno izletniškega vlaka, ki bi dal možnost, da bi potniki uživali ugodnost nedeljske voznine ter bi bilo s tem omogočeno malemu človeku, da preživi dva dneva na svežem zraku. Tako torej imajo ugodnost nedeljske voznine samo izletniki na gorenjski progi. V zapostavljanju Dolenjske je naša železniška uprava čudovito dosledna.

Ta doslednost železniške uprave ima pa še druge zle posledice: Kupiš v nedeljo povratno vozovnico za Dolenjsko, nakar te železniški nameščenec informira, da vozovnica velja do ponedeljka, ki je praznik, zvečer. Smatraš, da je izjava najmerodajnejša. Ko se potniki peljejo s takimi vozovnicami nazaj v Ljubljano, so zaporedoma vsi kaznovani s predpisano kaznijo, kar je seveda za vsakega prizadetega velika žrtev. Službujoči revizor trdi na primer, da velja vozni listek samo za večerni vlak, službujoči sprevodnik pa, da sploh ne velja. Torej popoln kaos. Niti železniški nameščenci niso poučeni, kako je s to rečjo. Tem manj more biti poučen potnik. Če pa se lepo pritožiš in svetuješ, naj železniška uprava namesti zadevne informacijske napise, dobiš ironičen odgovor: Napravite si jih sami! Prizadeti.

Smrtna nesreča

Zagorje, 14. januarja

V nedeljo ob 7. uri zjutraj se je pripetila v kisovškem rovu na tako imenovanem »Južnem Venclju«, huda nesreča, ki je zahtevala življenje komaj 24letnega rudarja Ivana Perka.

Perko je s tovarišema Otmarjem Petelinom in Karlom Mandrierom pobral tire na odkopu, katerega so nameravali zaliti z nekaj vozički jalovine. Jašek je bil od vseh strani zavarovan z močnim opornim tramovjem. Nenadoma se je nad rudarji zrušil strop jaška. Mandriera in Peterlin sta še pravočasno odskočila na varno, na Perka pa se je zrušil kos jalovine, ko je hotel odskočiti, nato pa ga je še zasul nad 70 ton težak zrušek premogovne plasti.

Nesrečnega rudarja so odkopavali z vso naglico do ponedeljka. Ob 13. uri so zadeli na mrtvega rudarja, ki ga je težka plast premoga popolnoma razmrcvarila. Pokojni Perko se je izučil mesarske obrti pri Robavsu na Lokah, pred letom dni pa je šel med rudarje. Bil je bister fant in je hotel kasneje obiskovati rudarsko šolo, a zla usoda mu je preprečila vse namene. Zadnje čase so ga obhajale zle slutnje in je tovarišem rekel, da v jami ne bo več dolgo vzdržal. Ohranimo svetel spomin nesrečnemu mladeniču, ki je postal žrtev nevarnega rudarskega dela. Žalujočim naše iskreno sožalje.

Nevaren požar v Trbovljah

Trbovlje, 13. januarja.

Rudniška sirena je snoči kmalu po 21. naznanila požar. V jasno noč so zažareli ognjeni zublji iz smeri stare glažute. Naši gasilci so bili takoj na nogah. Takoj je odhitela na pomoč rudniška gasilska četa 48 mož pod vodstvom načelnika Rozmana z motorno brizgalno. V kratkem je prihitela tudi trška gasilska četa pod vodstvom načelnika Hlastana. Motorke so bruhale vodo iz sedmih cevi. Ogenj je moral izbruhniti na podstrešju v srednjem delu poslopja, zajel je vse leseno ogrodje in v močnih plamenih udarjal skozi streho. Gasilska dela je oteževal silen mraz — voda je sproti zmrzovala — in okolnost, da je gorelo debelo tramovje pod betonsko ploščo, ki so jo morali gasilci s krampi razsekati, da so lahko prišli do gorečega lesa. Na kraj požara je prihitel tudi obratovodja zunanjega obrata inž. g. Widra, ki je osebno sodeloval pri reševalnih delih z nasvetom in pomočjo. Medtem so iz kuhinje za brezposelne in revne otroke, ki je nameščena v pritličju poslopja, odnesli na varno vskladiščena živila. Podstrešni strop poslopja se je zrušil, tramovje in streha sta tu močno poškodovana.

Neumornim gasilcem se je treba zahvaliti, da je požar ostal omejen na ta del poslopja ter je bila s tem preprečena velika nevarnost za bližnjo okolico. V najbližji okolici so namreč velika stanovanjska poslopja, mnogo važnih rudniških skladišč z gorljivimi snovmi, osrednja delavnica in pisarne zunanjega obrata. S svojim hitrim in energičnim nastopom so gasilci obvarovali tudi skladišče v gorečem poslopju samem, kjer so shranjene precejšnje množine karbolineja in material za rudniška stanovanja. Škoda se ceni na preko 30.000 din. Gasilci so gasili in reševali do dveh zjutraj ter zopet pokazali lep zgled skrajne požrtvovalnosti pri pomoči v sili. Dva gasilca sta bila poškodovana. Vzrok požara je še nepojasnjen, mislijo pa, da so požar zanetili iz neprevidnosti otroci, ki so morda skrivaj zlezli na podstrešje in tam zakurili. Rudnik bo poslopje, ki je eno najstarejših na Vodah, v kratkem zopet popravil.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 14. januarja: zaprto (gostovanje drame v Celju: Romeo in Julija).
Sreda, 15. januarja: Ugrabljene Sabinke. Red sreda.
Četrtek, 16. januarja: Krog s kredo. Red četrtek.
Petek, 17. januarja: zaprto (generalka).
Sobota, 18. januarja: Othello. Red premierski.
Nedelja, 19. januarja: ob 15.: Princeska in pastirček. Mladinska predstava. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Cigani. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Torek, 14. januarja: Sabska kraljica. Red torek. Gostovanje tenorista Josipa Gostiča.
Sreda, 15. januarja: Vesele žene windsorske. Red B.
Četrtek, 16. januarja: zaprto.
Petek, 17. januarja: ob 15. uri Fidelio. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.
Sobota, 18. januarja: Carmen. Izven. Gostovanje Ančice Jelačićeve, članice zagrebške opere in tenorista Josipa Gostiča.
Nedelja, 19. januarja: ob 15.: Angel z avtom. Mladinska opereta. Znižane cene. Ob 20: Pri belem konjičku. Izven.
Ponedeljek, 20. januarja: zaprto.

P. n. občinstvo opozarjamo na zanimivo gostovanje članice zagrebške opere, gdčne Ančice Jelačićeve in tenorista Josipa Gostiča v Bizertovi operi »Carmen«, ki bo v soboto zvečer.

SOKOL

Občni zbor Sokola Ljubljana-Moste

Sokolsko društvo Ljubljana-Moste je imelo v nedeljo 12. t. m. svojo redno letno skupščino, ki je bila prav dobro obiskana. Otvoril in vodil jo je starosta br. And. Šturm, ki je pozdravil prisotne in orisal v glavnih potezah društveno delo v pretekli poslovni dobi. Spominjal se je med letom umrlih bratov Reščiča, Petejana, Peselja in sestre Peseljeve. Njih spominu so prisotni stoje zaklicali »Slava«. Nato so podali svoja izčrpna poročila vsi društveni funkcionarji. Iz poročil posnemamo, da je bilo delo v društvu kljub izrednim razmeram jako razgibano. Prav lepo sta uspela dva zbora pripravljenosti in letni telovadni nastop z veselico, ki je dala nad 15.000 din čistega prebitka. Dramatski odsek je uprizoril pet iger. Predseduje mu br. Tlaker, duša vsega pa je br. Lado T. Prosvetar je bil pol leta odsoten, vendar zaznamuje lepe uspehe. Gradbeni odsek je pričel z delom šele po izrednem občnem zboru, ki je bil 13. oktobra 1940. Do 31. decembra 1940 je zbral skoraj 50.000 din za novi Sokolski dom, ki bo že letos postavljen na letnem telovadišču. Članstvo je tudi v preteklem letu naraslo in šteje 243 članov in članic. Z naraščajem in deco pa 400. Prav razveseljivo je poročilo blagajnika br. Permeta. Dohodkov, brez prispevkov za novi dom, je imelo društvo 57.000 din in skoraj toliko izdatkov, kar je gotovo lep uspeh. Aktiva znaša 270.000, pasiva pa 98.000 ali čistega premoženja 172.000 din ne vštevši gradbenega sklada. Med letom je odstopil br. načelnik radi prezaposljenosti, njego ve agende je prevzel br. Vašl. Telovadba je v zimskem času v šolski telovadnici, v letnem pa na telovadišču. Poleg letnega nastopa je načelstvo priredilo tudi akademijo in se udeležilo številnih nastopov sosednih društev.

Vsa poročila so bila sprejeta soglasno in brez debate, ravno tako razrešnica, ki jo je predlagal za nadzorni odbor br. Souček. Za novi odbor je bila predložena samo lista, ki jo je sestavil članski sestanek. Na tej listi so skoraj vsi dosedanji funkcionarji s prav malo izpremembo. Društvu starostuje še nadalje br. Šturm, njegova namestnika pa sta br. Baloh in br. Gostič. Načelnik br. Vašl, načelnica s. Kruharjeva, tajnik br. Ilaš, prosvetar br. Belingar, blagajnik br. Perme, njim v pomoč pa še večje število preizkušenih sokolskih delavcev. Lepo zborovanje je zaključil br. starosta in pozval vse, da pristopijo k delu za uresničenje gradbenih načrtov in da se vsi pripravijo za vsesokolski zlet, ki bo v Beogradu ob priliki prevzema vladarskih poslov našega sokolskega kralja Petra II. Teh svečanosti se mora udeležiti čimveč Sokolov in Sokolic.

— **Sokol Ljubljana - Zgornja Šiška.** Za sredo 15. t. m. sklicuje za 20. uro članski sestanek, na katerem bo članstvo izbralo kandidatno listo za društveno glavno skupščino, ki bo v nedeljo 19. t. m. ob 10. uri dopoldne. Udeležba dolžnost! Zdravo!

Premiera duhovite, komične in romantično-ljubavne družabne komedije, kjer briljirata **Robert Taylor** in lepa **Greer Garson** znana iz filma

Ali se spominjaš?

KINO UNION, tel. 22-21 Predstave ob 16., 19. in 21. uri »ZBOGOM MR. CHIPS«

Kakor povsodi je Paula Wessely tudi v Ljubljani doživela popolen uspeh v filmu „NJENO ŽIVLJENJE“

KINO MATICA, tel. 22-41. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri vesela in zabavna humoreska z malo SHIRLEY TEMPLE

Nasmeh sreče

KINO SLOGA — TELEFON 27-30

DNEVNE VESTI

— **Smrt matere predsednika JNS gosp. Petra Živkovića.** Umrla je davi v Beogradu ga. Sara Živkovićeva, mati g. Petra Živkovića, armijskega generala v pokoju in predsednika Jugoslovenske nacijonalne stranke. Slava njenemu spominu!

— **Govor finančnega ministra po radiu.** Drevi ob 19.15 bo finančni minister dr. Juraj Šutej govoril po radiu o temi »Stanje naših državnih financ«. Govor finančnega ministra bodo prenašale vse naše radijske postaje.

— **Prisrčno zadnje slovo od plemenite žene.** Včeraj popoldne je bil v št. Vidu pogreb gospe Jerice Cirmanove. Blago ženo je spremilo na njeni zadnji poti mnogo prijateljev in znancev ugledne Cirmanove rodbine. Krsto so nosili od Cirmanovega doma na pokopališče sosedni fantje. Bila je bogato obložena z lepimi venci. V sprevodu so bili razen številnih domačinov in sorodnikov tudi prijatelji in znanci uglednih sinov in hčera Cirmanove mame, med njimi predsednik Zdravniške zbornice, stanovski tovariš dr. Cirila Cirmana dr. Valentin Meršol, mnogo stanovskih tovarišev zobotehnika Metoda Cirmana in ravnatelj Narodne tiskarne g. Fran Jeran. Pogrebne molitve je opravil ob asistenci domače duhovščine dekan g. Zabret. Na zadnji poti je spremila pokojnico tudi šolska mladina in učiteljstvo. Bodi ji lahka zemlja!

— **Razširitev nadzorstva nad uvozom.** Prihodnji teden bodo uveljavljeni trije odloki o razširitvi nadzorstva nad uvozom. Trgovinski minister je že podpisal te odloke. Z novimi predpisi bo razširjena kontrola nad uvozom premoga, volne, volnene preje in tehničnih maziv. Urejen je tudi način razdelitve volne in volnene preje med posamezne tekstilne tovarne.

— **Dovoljenja za nakup petroleja industrijskim podjetjem.** Vprašanje preskrbe industrijskih in obrtnih podjetij s petrolejem je rešeno z odlokom finančnega ministra. Po predpisih tega odloka bodo podjetja prejemala petrolej glede na dosedanjo mesečno porabo in kupovala ga bodo na dovoljenja, ki jih bo izdajala uprava državnih monopolov. Podjetja so dolžna prijaviti v najkrajšem roku pristojnim zbornicam, koliko petroleja potrebujejo. Prihodnji mesec ne bodo mogla več kupiti petroleja brez nakaznic uprave državnih monopolov.

— **Glavni odbor Jugoslovanske Unije za zaščito otrok** v Beogradu je dal natisniti pravilnik o zaščiti pred napadi iz zraka, Postopek za zaščito in evakuacijo otrok. Pravilnik je žepnega formata in stane s poštnino din 6.50. Glavni odbor pa je izdal tudi priročnik s predavanji za prirejanje poučnih tečajev za prostovoljne sodelavce, ki jih priredi Jugoslovanska Unija za zaščito otrok. Ta priročnik obsega 10 tiskanih pol in je pisan v srbohrvatskem jeziku. Cena znaša 15 din. Naročila z nakazilom denarja naj se dostavijo na naslov: Jugoslovanska Unija za zaščito otrok, Ljubljana, Aleksandrova 4.

— **Pogajanja dr. Belina v Nemčiji.** Prvi viceguverner Narodne banke dr. Ivo Belin je odpotoval v začetku januarja v Berlin, da z merodajnimi nemškimi predstavniki prouči nekaj vprašanj, ki niso bila urejena med zasedanjem jugoslovensko-nemškega gospodarskega odbora. Gre v prvi vrsti za nekatera važna vprašanja plačilnega prometa. Dr. Belin je prispel v Berlin 6. t. m., vrne se pa najbrž še ta teden.

— **Plačevanje kmečkih dolgov.** Po podatkih Privilegirane agrarne banke je bilo plačanih lani na račun odplačila kmečkih dolgov samo 62.901.000 din. To je doslej najmanjši znesek, plačan v enem letu. V štirih letih, odkar se izterjavajo anuitete, je bilo plačanih 410.1 milijona din. Ustanove, ki so izročile Privilegirani agrarni banki svoj portelj kmečkih dolgov, so prejele do konca lanskega leta 554.6 miliojnov din

— **Pred reorganizacijo »Putnika«.** V zagrebški Trgovski zbornici je bilo včeraj dopoldne posvetovanje zastopnikov turističnih organizacij banovine Hrvatske, na katerem se je obravnavalo vprašanje reorganizacije Putnika. Posvetovanje, na katerem naj bi padla odločitev o reorganizaciji, je bilo včeraj popoldne. Predlog o reorganizaciji Putnika bo poslan pristojnim oblastem. Do reorganizacije naj bi prišlo preden poteče rok pogodbe, ki jo ima Putnik z generalnim ravnateljstvom državnih železnic. Ta rok poteče sredi junija.

— **Izpremememba trošarinskih predpisov za alkoholne pijače.** V »Službenih novinah« je objavljen pravilnik o izpremembah in dopolnitvah trošarinskih predpisov za alkoholne pijače. Trošarina na vino se zviša od 100 na 200 din odnosno od 300 na 500 din. Pravilnik prinaša novo definicijo proizvodnikov alkohola, ki se ne pečajo s trgovino z alkoholnimi pijačami in jim torej ni treba plačevati trošarine. To so samo taki proizvodniki, ki pridelujejo vino iz lastnih surovin in sadežev iz lastnega zemljišča. Prodajna centrala za špirit v Beogradu bo izdajala špirit v najmanjši količini 5.000 litrov samo tistim, ki imajo za to potrebno dovoljenje. Od žganjekuhe se bo v bodoče pobirala trošarina. Te dopolnitve v pravilniku so stopile v veljavo včeraj.

— **Državni dohodki in izdatki.** V prvih osmih mesecih tekočega proračunskega leta so znašali državni izdatki 8.691,975.425 din odnosno 91.63% v proračunu predvidenega zneska 9.813,720.069 din. Dohodki so znašali do konca 8 meseca tekočega proračunskega leta odnosno do konca novembra lanskega leta 10.181,077.554 din ali 103.74% v proračunu predvidenega zneska. Prebitek znaša torej 367,357.449 din.

— **Delo naših skladateljev v sovjetskem radiu.** »Tass« poroča, da je poleg klasične operne glasbe na sporedu sovjetskega radia zdaj tudi več del modernih skladateljev. Te dni bodo oddajale sovjetske radijske postaje dela modernih jugoslovenskih skladateljev. Jugoslovenskim bodo sledili v sovjetskem radiu bolgarski skladatelji.

— **Porast delniškega kapitala v našem gospodarstvu.** Ves delniški kapital v delniških družbah v naši državi je znašal ob koncu leta 1937. — 7441 milijonov din. V letu 1937. se je delniški kapital povečal za 3.92, v letu 1938. za 5.08, v letu 1939. za 3.45%, lani pa za 7.42% ali za 823.5 milijonov.

— **V vseh hotelskih sobah morajo biti nabiti ceniki.** Minister socialne politike in narodnega zdravja ter trgovinski minister sta izdala navodilo, po katerem morajo biti ceniki nabiti tudi v vseh hotelskih sobah. Razen cene za sobo mora biti na ceniku označeno tudi koliko mora gost plačati za postrežbo.

— **Odraslim čitateljem priporočamo.** Boccaccio Giovanni: Dekameron, prevel dr. Andrej Budal. »Dekameron« spada med najslavnejša dela svetovne literature. V tem klasičnem delu, ki je preživelo stoletja, se zrcali življenje srednjega veka v nizu smešnih, ponekod ironičnih in zbadljivih slik iz duhovniških, plemiških in meščanskih krogov. Boccaccijev »Dekameron« ni samo ena najzabavnejših knjig, kar jih je spisalo človeško pero, marveč je po lepem jeziku in umetniškem opisovanju tudi ena največjih literarnih stvaritev. Delo obsega tri knjige in stane celotno broš. 100 din, vezano v platno 150 din. Naroča se v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ul. 3.

—**Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo delno oblačno in mrzlo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Kumboru 7, v Splitu in Dubrovniku 5, na Rabu 3, v Sarajevu in na Visu 0.0, v Beogradu —3, v Zagrebu —6, v Ljubljani —9, v Mariboru —17. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765.4, temperatura je znašala —18.4, na aerodromu —19.5, v Mariboru —23, v Zagrebu —20, v Beogradu —10, v Sarajevu —11, na Visu —5, v Splitu —3, na Rabu in v Dubrovniku —2, v Kumboru 2.

— **Nesreče.** Na Ižanski cesti je včeraj po nesreči obstrelil neki mladenič 19letnega mestnega uslužbenca Emila Škafarja s flobertovko. Ranil ga je na desni nogi . — V stanovanju v Florijanski ulici je 1 leto stara delavčeva hčerka Angela Kodrič prevrnila nase lonec vrele vode in se hudo oparila po vsem životu. — V Šenčurju pri Kranju je konj podrl 85letno občinsko ubogo Marijo Erženovo in jo poškodoval po životu . — Krojaškega pomočnika Filipa Dežmana iz Koritnega pri Vidmu je brcnil konj in mu zlomil desno roko. — V bolnico so prepeljali tudi 17letnega Jožeta Kranjca iz Hrastja, ki si je pri smučanju zlomil desno nogo.

— **Izgubljeni fotoaparat.** Nekje v bližini Senjorjevega doma na Pohorju je te dni izgubil dr. Hugo Welker iz Maribora na smuki fotoaparat znamke Kontax, v katerem je bil še nerazvit film s posnetki s Pohorja. Aparat je vreden 6000 din.

— **Težka železniška nesreča.** Snoči se je pripetila težka železniška nesreča na postaji Rgošte na progi Prahovo—Niš. Ko je potniški vlak 4.914 vozil na postajo, je en vagon 3. razreda skočil s tira. Več potnikov, ki je opazilo in občutilo nevarno nihanje vagona, je skočilo v svojo nesrečo iz njega. Vagon se je namreč prevrnil nanje in pod njim so obležali štirje potniki mrtvi, trije pa težko ranjeni. Več potnikov je bilo lažje ranjenih, zlasti tisti, ki jih je vrglo iz vlaka. Vagon so odstranili s proge tako, da je vlak lahko nadaljeval vožnjo in je prispel v Niš ob 23. Komisija še ni mogla ugotoviti vzroka nesreče in tudi ne indentificirati ponesrečenih potnikov. Govori se, da je nesreča nastala zaradi slabo postavljene kretnice, kar pa na drugi strani odločno zanikajo. Uvedena je bila preiskava.

Iz Ljubljane

—lj **»Narodni obrambni fond — vlaganje prijav za odmero za leto 1941«.** Davčna uprava Ljubljana-mesto razglaša: 1. Zaradi pravilne odmere obrambnega fonda morajo predložiti davčni upravi nekolkovane prijave vsi moški davčni zavezanci, stari preko 30 let, ki imajo predpis na neposrednih davkih in to samci, oženjeni in vdovci brez otrok. Onim davčnim zavezancem, katerim so otroci pomrli in sedaj nimajo nobenega otroka, prijav ni treba vlagati. 2. Vlože naj prijave tudi oni davčni zavezanci, ki imajo 3 ali več živih zakonskih otrok **izpod 21. leta starosti.** Te prijave morajo biti kolkovane z 10 din. V prijavi je navesti imena in rojstne podatke otrok ter nato resničnost podatkov na prijavi potrditi na mestnem poglavarstvu. 3. Prijave naj vlože tudi vsi oni davčni zavezanci, ki imajo skupen predpis na zgradarini ali pridobnini. Vsi solastniki naj vložé skupno prijavo, na kateri naj bo razvidno koliko solastnikov je, s kakim deležem je kateri soudeležen in podatki pod tek. št. 1. in 2. 4. Davčni zavezanci, ki plačujejo samo uslužbenski davek naj teh prijav ne vlagajo. **Prijave je vložiti v času od 1. do 31. januarja 1941.** Prijave, vložene po 31. januarju 1941 se pri odmeri obrambnega fonda za leto 1941 ne bodo upoštevale. **Tiskovine za prijave se dobe** pri davčni upravi Ljubljana-mesto, Vodnikov trg 5-I, soba št. 3. za ceno 1 din.

—lj **Na naslov mestne občine.** Po Glincah in Rožni dolini so preimenovali nekaj ulic, ki so bile dosedaj označene na moderen ameriški način. Tako smo dobili sedaj Bobenčkovo ulico, ki naj nas spominja gostilne, ki je že 20 let ni več. Menimo, da tako ime s svojim zakotnim zdevkom, škoduje dobremu glasu našega okoliša. — Mislimo, da imamo dovolj uglednih mož, ki so bili zaslužni za našo prejšnjo občino ali pa padlih dobrovoljcev, katerih spominu bi bolj upravičeni posvetili to ali ono ulico. Imenujmo, če je že potrebno ulice po teh tihih junakih, ne pa po gostilnah, ki prav gotovo nimajo zaslug za naš okraj. Poleg tega — ali ni Ljubljana in z njo vsa Slovenija že dovolj razvpita po pijančevanju. In sedaj naj temu postavljamo še spomenike?! Nas, prebivalce te ulice, je kratkomalo sram tega imena, ker daje našemu okraju mračno okolje, kriminalnih romanov. Napisali smo te vrstice v resni skrbi, da nas danes ali jutri mestna občina ne preseneti z uličnimi tablicami, ki bi nosila popularna imena Boltatuga Pepeta ali Frtaučkovega Gustina. — Prizadeti.

lj— **Seznam najdenih predmetov, prijavljenih policiji v mesecu decembru:** zlat poročni prstan z letnico 1898, zlata ženska ura z zlato verižico, kromirana moška zapestna ura z usnjatim trakom, denarnica z vsebino 67 din 25 par, črna usnjata denarnica z vsebino 41 din 50 par, mala denarnica svetlo-rjave barve z vsebino 120 din in želz. voznim listkom Ljubljana—Dev. Mar. v Polju, rjava ročna usnjena torbica z vsebino 200 din, zapestna ura in 9 ključev, črna usnjata listnica, vozniška izkaznica in legitimacija na ime Jaklič Franc, Medvode 20, 2 prazni denarnici in koledarček, samokres na boben, siva ročna torbica z molkom in ogledalom, črno-rjava krznena boa, par otroških galoš št. 29, ročni voziček na 4 kolesih, očala kovinasto obrobljena, mala psica bele dolge kodraste dlake in veterni jopič sive barve. — V železniških vagonih so bili v decembru našli naslednje predmete: denarnico z večjo vsoto gotovine, damsko zapestno uro, moško žepno uro, moško in vojaško sukanjo, damski svileni plašč, 19 moških in 2 ženska dežnika, 4 moške in 3 damske klobuke, 3 športne čepice, 5 parov zimskih rokavic, 2 para moških čevljev, 3 pare moških galoš, 8 kovčegov s perilom, obleko, blagom in različnimi predmeti, košaro za obleko, 15 aktovk z različnimi predmeti, 3 zavitke in 3 nahrbtnike z različnimi predmeti, nalivno pero, palico, prazno denarnico, očala, platneno vedro za vodo, otroški foto-aparat, 3 šale, pas za sablo, prazno pletenko, knjigo.

—lj **NA VSAKO MIZO LAŠKO PIVO!**

lj— **Važno za rezervne oficirje!** Dne 15. januarja bo ob 18.30 v veliik dvorani »Zvezde«, Kongresni trg, zbor rezervnih oficirjev glavnih rodov vojske (pehote, topništva, konjenice in inženjerjev), na katerem bo podal komandant dravske divizijske oblasti važna obvestila. — Pododbor Udruženja rezervnih oficirjev v Ljubljani.

lj— **Opozorilo telefonskim naročnikom.** Dne 15. januarja poteče rok plačila telefonske naročnine in dolžnih obrokov instalacije. Telefone, za katere naročnina do tega dne ne bi bila plačana, mora pošta 16. januarja začasno izključiti iz prometa, za ponovno vključitev pa mora zamudnik plačati poleg naročnine še pristojbino 100 din. Položnice so bile vsem naročnikom pravočasno dostavljene, eventuelne reklamacije pa naj se urede pri pošti Ljubljana I ali pa telefonično na štev. 43-07. Upravnik pošte Ljubljana I.

—lj **V Ljubljani so umrli od 3. januarja do 9. januarja:** Marija Špan roj. Pirnat, 78 let, vdova delavca, Mestni trg 24; Marija Maček, 53 let, trgovska pomočnica, Vidovdanska c. 9; Ana Miklavčič roj. Kastelic, 76 let, vdova po užitnin. pregledniku, Einspielerjeva ul. 24; Marija Dolenc, roj. Schnerch, 62 let, žena univ. profesorja v p., Gorupova ul. 22; Marija Pogačar roj. Pečjak, 34 let, vdova po splavarju, Srbska ul. 13; Ana Drofenik roj Koglar, 79 let, vdova po okr. tajniku, Vidovdanska c. 9; Rozalija Hudovernik roj. Murnik, 76 let, vdova po uradniku, Lepodvorska ul. 2; Marija Pavšek roj. Indof, 78 let, vdova po zasebnem uradniku, Ciril-Metodova ul. 16; Jerica Škarjevec roj. Pečnik, vdov. Komat, 82 let, delavka tob. tov. v p., Rožna dolina, Cesta VI/12; Marija Perme roj Starman, 73 let, prevžitkarica, Vodnikova c. 273; Jožef Hafner, 64 let, žel. revizijski sprevodnik, Šišenska c. 52; Mihael Cugel, 68 let, mizar, Mesarska c., baraka pri mestni klavnici; Marija Štucin roj Veršnik, 53 let, vdova po zvaničniku pošte, Galjevica 122; Simon Kunčič, 70 let, posestnik in sodavičar, Sv. Petra c. 45; Cecilija-Teodora Korošec, 88 let, usmiljena sestra sv. Vincencija Pavel., Slomškova ul. 20; Marija Zupančič roj. Šimic, 76 let, zasebnica, Ob Ljubljanici 71; Aleksander Ažman, 3½ meseca, sin uslužbenca elektr. žel., Vič 63; Frančiška Černigoj, vdov. Platiša, ro. Krvina, 72 let, zasebnica, Rožn adolina, Cesta X/30; Marija Strupi, roj. Kunstler, 63 let, trgovka s kurivom, Tyrševa c. 47; Marija Baucon, 56 let, poštn auradnica v p., Sokolska ul. 18; Ivan Arbi, 61 let, pekovski mojster, Zvezdarska ul. 4 Alojzij Škarjevec, 8 let, krojač, Rožna dolina, Cesta VI št. 12; Marija Podpečan, 61 let, delavka, Zelena pot, baraka; Katarina Sunara roj. Pivalica, 83 let, vdova po finnančnem kontrolorju, Kobaridska ul. 41; Anton Zgonc, 62 let, soboslikarski pomočnik in meščan, Vidovdanska c. 9. — V ljubljanski bolnici so umrli: Anton Lintner, 50 let, mesar in gostilničar, Litija; Cecilija Svetel roj. Rupnik, 50 let, žena mest. uslužbenca, Vidovdanska c. 5; Marija Vrankar, 8 mesecev, hči polj. dninarja, Buč 34, obč. Šmartno, srez Kamnik; Marija Novak, 72 let, užitkarica, Zagorica 15, obč. Dobrepolje; Zinka Marolt, 1½ meseca, hči delavca, Podmolnik 8, obč. Dobrunje; Jožefa Šlebinger roj. Ercigoj, 29 let, žena profesorja, Posavskega ul. 15; Amalija Gros, 6 mesecev, hči žagarja, Izlake 25 pri Zagorju; Alojzija Straka, 17 let, tov. delavka, Zg. Duplje 37 pri Kranju; Janez Markun, 55 let, delavec, Cerklje pri Kranju; Franc Janežič, 71 let, čevljar, Cesta na Brdo 8.

—lj **Tatovi in sleparji.** Orožniki zasledujejo 44letnega Franca Novaka, doma iz okolice Ljutomera, ki je vlomil v več krajih okrog Radenc in Radgone. Novak, s katerim je hodil tudi neki Bratko, se sedaj skriva najbrž nekje okrog Celja. Zasledovani Novak je oborožen in je že nekajkrat streljal na zasledovalce. — V okolici Kranjske gore je zagrešil več tatvin Anton Kraševec, doma iz Cerknice na Notranjskem. Kraševec je pred orožniki pobegnil in se skriva najbrž v ljubljanski okolici. — Dalje zasledujejo nekega Antona Smečnika, ki se je zadnji čas mudil v okolici Slov. Bistrice in zagrešil 13 prevar, s čimer je oškodoval ljudi za okrog 35.000 din.

—lj **Smrtna nesreča.** Včeraj popoldne so bili reševalci klicani na Celovško cesto, kjer je v tovarni sveč »Pax« padel po stopnicah 53letni delavec Jože Vovk in se hudo pobil po glavi ter po vsem životu. Vovka so nezavestnega prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili, da ima razen zunanjih tudi težke notranje poškodbe. Poškodbe so bile tako hude, da jim je nesrečnež ponoči, malo pred polnočjo, podlegel.

—lj **Damske gamaše** tudi po meri najceneje pri tvrdki Juro Brišnik, Celovška cesta 56. 19-n

—lj **Namesto venca na grob pokojne ge. Jerice Cirmanove** je darovalo osebje »Slovenskega Naroda« 260 din za društvo »Dom slepih« v Ljubljani.

—lj **Tatvine.** Z dvorišča v Podimbarskega ulici 34 je nekdo odpeljal Ivanu Konjarju majhen, nebarvan ročni voziček. Konjar ima 300 din škode. — V Gajevi ulici 3 je bilo ukradeno na škodo Jugobanke železno stojalo za kolesa, bakrene barve, vredno 800 din. — V noči na soboto je vlomil tat v delavnico sodavičarja Rudolfa Moreta v Kolezijski ulici. Odnesel je večjo ploščo svinca in nekaj druge robe. — Iz službenega vagona potniškega vlaka na glavnem kolodvoru pa je tat ukradel 10 kg kvasa, vrednega 350 din.

—lj **Z avtomobila ukradeno kolo.** Oni dan je bilo ukradeno z avtomobila dr. Ernesta Demšarja iz Žirov na Gosposvetski cesti rezervno avtomobilsko kolo, znamke Opel, vredno 1000 din. Ker bo skušal tat kolo najbrž spraviti v denar, svarimo pred nakupom!

—lj **Zasledovana tatiča.** Policijski organi so nedavno izsledili in aretirali družbico mladih tatičev, ki so kradli po predmestjih Ljubljane, od časa do časa pa so poskušali svojo srečo tudi po hišah sredi mesta. V zapor so spravili Risa Š. Ivana S. in Josipa V., dva, in sicer neki Branko M. po poklicu kleparski vajenec ter Ivan M. pa sta pobegnila in se skrivata najbrž nekje v okolici ali zunaj na deželi.

Kako bo z nakaznicami za živila

Po mnenju poznavalcev razmer bi bile boljše gospodinjske knjižice

Ljubljana, 14. januarja.

Marsikdo se boji nakaznic za živila kakor same vojne, med tem ko so nekateri že pred letom predlagali odmerjeno prodajo življenjskih potrebščin. Uvedba nakaznic bi bila tedaj skoraj bolj potrebna kakor zdaj; če bi zaustavili naglo razprodajanje življenjskih potrebščin, ko so bile trgovine še polne, bi bogatejši ljudje ne mogli tako razgrabiti blaga. Najbolj perečа vprašanja preskrbe prebivalstva z življenjskimi potrebščinami bi bila s tem odložena z dnevnega reda precej časa in tudi draginja bi ne zavzela takšnega obsega. Že med svetovno vojno se je izkazalo, da nakaznice za živila nimajo več pomen, ko ni več živil. Zato so tudi nekatere države že v začetku sedanje vojne uvedle nakaznice, ko je bil še čas, da so preprečili spekulacijo z življenjskimi potrebščinami. Zopet nekatere druge države pa so začele nakaznice uvajati šele, ko je že občutno primanjkovalo blaga in so zaradi tega morali biti seveda določeni tem manjši obroki.

Zdaj se tudi pri nas resno pripravljajo na uvedbo živilskih nakaznic. Po sedanjih napovedih bodo uvedene nakaznice za najvažnejše življenjske potrebščine v vseh večjih krajih v državi, predvsem v mestih. Nekateri poznavalci razmer se vprašujejo, ali bo uvedba nakaznic zdaj še imela kakšen pomen, ker se jim zdi, da je že zamujenega mnogo časa; nekaterih važnih življenjskih potrebščin po uvedbi nakaznic ne bo nič več naprodaj kakor doslej in tudi prodaja ne bo zastala. Mnogi ljudje so si nakupičili živila, da so preskrbljeni za dolge mesece ter bi jim poslej ne bilo treba nič več kupovati. Ko bodo pa uvedene nakaznice, bodo seveda kupovali še nadalje, da bodo prejeli, »kar jim gre«. Če bi začelo blaga primanjkovati, da bi bili določeni manjši obroki na nakaznice, bi bili najbolj prizadeti ljudje, ki nimajo zalog. Trpeli bi na račun tistih, ki so si lahko nakupičili živila in ki jim bodo v pravem pomenu besede odjedali kruh od ust še po uvedbi nakaznic: kupovali bodo potem brez potrebe.

Pred uvedbo nakaznic za živila bi bilo potrebno popisati zaloge pri zasebnikih. Uvedba nakaznic sama na sebi bo zahtevala izredno mnogo administrativnega dela, a uspeh ne bo primeren, zato bi kazalo popisati še zaloge pri zasebnikih, če so že pripravljeni na toliko dela, kolikor ga bo zahtevalo razdeljevanje nakaznic in nadzorstvo nad prodajo.

Nekateri mislijo, da z nakaznicami za živila ni mogoče preprečiti vseh zlorab. Navajajo primer, da v mestih dela mnogo ljudi, ki stanujejo na deželi in od tam prejemajo tudi živila. Lahko se bo dogajalo, da bo marsikdo prejel nakaznico dvakrat, v mestu in na deželi. Če pa pride do tega, se bo seveda tudi razvila trgovina z nakaznicami.

Poznavalci razmer se zavzemajo namestu uvedbe nakaznic za živila za gospodinjske knjižice, ki so jih predlagale gospodarske zbornice. Trde, da bi bila prodaja živil tako mnogo boljše nadzirana ter da bi ne bilo treba toliko pisarniškega dela kakor z razdeljevanjem nakaznic in nadziranjem številnih gospodinjstev. Dvomijo, da bi bilo mogoče organizirati ter vzdrževati vzoren upravni aparat, ki bi imel nalogo razdeljevati nakaznice in nadzirati prodajo. Po gospodinjskih knjižicah bi pa trgovci sami nadzirali prodajo, ker bi bil vsak nakup vpisan. Družina bi prejela le toliko blaga, kolikor znaša normalna poraba na mesec. Trgovci so najboljši poznavalci gospodinjskih razmer, kar se tiče nakupov življenjskih potrebščin in upravne oblasti bi morale biti še posebno zadovoljne, da bi bili prodajalci pripravljeni sami sodelovati pri racioniranju porabe življenjskih potrebščin, ker bi se lahko izognili drage uvedbe nakaznic. Zdaj še ni prepozno in prav bi bilo, da bi razmišljali o tem predlogu.

Iz Celja

—c **Zdravniška služba OUZD v Celju.** S 1. januarjem 1941 so bili priključeni področju ambulatorija OUZD v Celju naslednji kraji: 1. vasi Loče in Slatina iz občine Šmartno v Rožni dolini, Trnovlje spodnji del, t. j. južno od Novačana po cesti do šole v Ljubečni, Lahovna iz občine Škofja vas (iz dosedanjega zdravniškega okoliša v Vojniku); 2. vasi Sv. Križ iz občine Petrovče, Gorica prvi del iz občine Velika Pirešica in Gorica, drugi del iz občine Šmartno v Rožni dolini (iz dosedanjega zdravniškega okoliša v Žalcu); 3. vasi Čret, Bukovžlak in Pristava iz občine Teharje (iz dosedanjega zdravniškega okoliša v Štorah); 4. vasi Rifengozd iz občine Laško in Tremarje iz občine Sv. Krištof (iz dosedanjega zdravniškega okoliša v Laškem). — **Opozarjamo zavarovance, ki stanujejo ali delajo v prej navedenih krajih, da se odslej poslužujejo zdravnikov OUZD v Celju.**

—c **Dve nesreči.** Ko se je 19letni dninar Jože Vodovnik iz Levca pri Celju peljal z vozom na saneh iz Liboj v ePtrovče, je padel z voza. Sani so šle čez njega in mu zmečkale levo nogo. V Dobovcu pri sv. Juriju pod Kumom je padel 26letnemu delavcu Antonu Dolinšku pri delu sod na levo roko in mu zmečkal prste. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnici.

—c **Uprizoritev Shakespearove žaloigre »Romeo in Julija«,** s katero bo gostovala ljubljanska drama v celjskem gledališču, se prične drevi že ob 19., na kar ponovno opozarjamo.

—c **Darovi za zimsko pomoč.** Za zimsko pomoč revežem v Celju so darovali: tvrdka R. Stermecki 3000 din v blagu, tvrdka Anton Hofbauer 1000 din, Ivan Mastnak 500 din, odvetnik dr. Juro Hrašovec 100 din, Josipina Toplakova, blagajničarka tvrdke Rakusch, 100 din, ter rodbina podpolkovnika Branka Šuputa in Ade vd. Holjačeve v Zagrebu 200 din. Namesto venca na krsto poštnega upravnika v p. g. Antona Mirnika je darovala podružnica Čebelarskega društva v Celju 100 din. — Mestna občina se v lastnem in v imenu obdarovancev iskreno zahvaljuje za darila.

—c **Zapadlost plačila občinskih davščin.** Mestno poglavarstvo v Celju opozarja hišne posestnike in lastnike vozil, da so 1. t. m. zapadli v plačilo 5odstotni nameninski vinar in 2odstotna kanalska naklada za letošnje prvo četrtletje, vodarina in štev-obrok davščine na vozila. Stranke naj plačajo zapadle obroke zanesljivo do 10. februarja pri mestni blagajni. Po preteku tega roka bo mestno poglavarstvo zaračunalo 6odstotne zakonite zamudne obresti. Plačila, ki bodo po preteku 6 tednov od dneva dospelosti zaostala, bodo izterjana z izvršbo.

—c **Zatiranje vrabcev.** Mestno poglavarstvo v Celju razglaša: Kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Ljubljani je izdala okrožnico o zatiranju vrabcev, ter vabi kmetovalce, vrtnarje in lastnike vrtov, da tega škodljivca čim bolj uničujejo. Pokončevanje se izvršuje z uničevanjem jajc in gnezd, s postavljanjem umetnih gnezdišč in valilnic, v katerih uničujemo naseljene vrabce, in z uporabo raznih lovilnic. Podrobna navodila o zatiranju vrabcev je občina razmnožila in jih dobite brezplačno na mestnem poglavarstvu v sobi štev. 47.

—c **V celjski bolnici so umrli:** v soboto 46letna posestnikova žena Matilda Potočnikova iz Žusma, v nedeljo pa 29letna žena tekstilnega mojstra Štefanija Holcingerjeva in 37letna rudarjeva žena Marija Kačičeva iz Hrastnika.

—c **Dva podjetna potepuha.** Pri policijski raciji, ki je bila v nedeljo popoldne v Celju in okolici, so prijeli deset potepuhov in delomrznežev, po večini mladih moških. Med njimi sta tudi dva mlada moška, ki sta se preživljala s prosjačenjem. Izrabljanje človeške dobrotljivosti jima je tako nesto, da sta si najela v mestu opremljeno sobo. Sedaj je ta soba prosta...

—c **Na lovu se je obstrelil** v nedeljo 36letni posestnik Vinko Ušen iz Zg. Grušovelj pri št. Petru v Savinjski dolini. V lovišču se je spotaknil in je padel. Lovska puška se mu je pri padcu sprožila. Naboj ga je zadel v levo roko in mu razmesaril prste. Ušen se zdravi v celjski bolnici.

Snežne razmere

Poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru ter SPD 14. januar 1941.

Rateče-Planica 870 m: —20, jasno, 50 cm snega, pršič;
Planica-Slatna 950 m: —17, jasno, 70 cm sinega, pršič, drsališče uporabno;
Planica-Tamar 1108 m: —17, jasno, 80 cm snega, pršič, drsališče uporabno;
Kranjska gora 810 m: —16, jasno, mirno, 55 cm snega, pršič, drsališče in sankališče uporabno;
Peč-Petelinjek 1440 m: —16, jasno, 50 cm snega, pršič;
Podkoren 800 m: —16, jasno, 45 cm snega, pršič;
Bled 501 m: —17, jasno, 10 cm pršiča na 40 podlage;
Pokljuka 1300 m: —18, jasno, 70 cm snega, pršič;
Radovljica 470 m: —21, jasno, 32 cm snega, srež, drsališče uporabno;
Bohinj-Sv. Janez 530 m: —21, jasno, 35 cm snega, pršič;
Bohinj-Rudnica 800 m: —21, jasno, 45 cm snega, pršič;
Bohinj-Zagradec 700 m: —14, jasno, 45 cm snega, pršič;
Bohinj-Zlatorog 530 m: —20, jasno, 65 cm snega, pršič;
Dom na Komni 1520 m: —18, jasno, 120 cm snega, pršič;
Dom na Voglu 1540 m: —24, jasno, 115 cm snega, srež;
Gorjuše 1000 m: —20, jasno, 55 cm snega, pršič;
Dom na Krvavcu 1700 m: —18, jasno, 75 cm snega, pršič;
Koča na Veliki planini 1558 m: —16, jasno, 65 cm snega, pršič;
Jezersko 890 m: —19, jasno, 20 cm pršiča na 15 podlage;
Mrzlica 1119 m in Kum 1219 m: —10, 10 cm pršiča na 25 podlage, jasno;
Polževo 620 m: —12, jasno, 16 cm pršiča na 23 podlage;
Sodražica 550 m: —18, jasno, 35 cm snega, pršič.

Knjižnica DZ v letu 1940

Ljubljana, 14. januarja.

Kakor je razvidno iz knjižnice Delavske zbornice, niso vojni dogodki po svetu prav nič motili naših ljudi, da ne bi v miru brali dobrih knjig. Nasprotno, prav v njih so iskali uteho v teh nemirnih časih.

Knjižnica Delavske zbornice v Ljubljani je izposodila lani 69.385 knjig, to je 9.583 več kakor v l. 1939. Večinoma se bere leposlovje, kajti znanstvenih knjig je bilo izposojenih samo 5468, čeprav ima knjižnična zaloga okrog 40 odst. znanstvene literature. Vedno bolj berejo slovenske knjige — teh se je izposodilo 38.404, to je 8.346 več kakor v prejšnjem letu. Skoraj ves napredek gre torej v korist slovenske knjige. Srbohrvatskih knjig je izposodila knjižnica 1872 (400 več), nemških 28.488 (851 več), drugih jezikov 631 (12 manj). Novih članov se je vpisalo v knjižnico 800.

Prav tako lepo je napredovala **knjižnica Delavske zbornice v Mariboru,** ki je izposodila lani 40.338 knjig (6.361 več kakor l. 1939), od tega znanstvenih 1621 (430 več), slovenskih 19.516 (430 več), srbohrvatskih 950, nemških 19.735, v drugih jezikih 137. Novih članov se je vpisalo 662.

Obe knjižnici sta torej v enem letu izposodili 109.723 knjig — vsekakor lepa številka za delavski knjižnici.

ŠAH

— **Novi šahovski prvak Maribora** je po končanem šah. tekmovanju prof. B. Stupan.

ZADNJE UPANJE

— Kaj pa počenjaš, prijatelj? Namesto črva si nataknil na trnek hrenovko?

— Vsi umetni zobje so mi padli v vodo, pa hočem poskusiti še zadnje sredstvo: morda bodo pa le prijeli.

Kako hitro izprazniti poslopja

ob letalskih napadih, požaru ali potresu — Splošna navodila, po katerih naj posamezni zavodi prirede podrobne načrte

Ljubljana, 14. januarja.

Zgodi se lahko, da je treba poslopja, v katerih prebiva mnogo ljudi, zlasti otrok, hitro izprazniti. Zlasti vodstva šol in zavodov morajo pripraviti vse, kar je potrebno za hitro izpraznitev poslopij. Nekatere šole prirejajo vsako leto redno vajo za hitro izpraznitev poslopja, v današnjih časih pa naj take vaje uvedejo vse šole in vsi zavodi in v vseh zgradbah, kjer prebiva mnogo ljudi, posebno otrok. Takih vaj naj se ne smatra za zapravljanje časa, saj so za vzgojo in zaščito otrok velikega pomena.

SPLOŠNA NAVODILA

Ker je vsako poslopje zgrajeno drugače, ni mogoče navesti do podrobnosti enakih navodil za vse. Po splošnih osnovnih navodilih naj sestavi vodstvo šol in zavodov podrobni načrt za izpraznitev.

1. Predvsem je treba pregledati poslopje in ugotoviti, kaj hitro izpraznitev ovira ali pospešuje. Pri tem je treba upoštevati, da se vsakemu otroku iz vseh delov sobe omogoči, da pride kar najhitrejše in najlažje do sobnih vrat in do stopnišča, da kolikor mogoče hitro in brez prerivanja pride do vežnih vrat in odtod na prosto ali v zaklonišče.

Najpogostejše ovire pri tem so:

Premajhna na notraj se odpirajoča vrata, ali vrata, ki se zaradi posebnih priprav počasi odpirajo (zračni pritisk, vrtiljak, dvojna krila, zaklenjena vrata po šolah).

Oprava, ki zastavlja dohod k vratom ali ovira hiter odhod po hodniku.

Prešibka ograja, ki ne vzdrži navala, ali taka, na kateri otroci z obleko lahko obvise.

Nezavarovana električna napeljava, ki lahko povzroči nesrečo v gneči.

Premalo prehodov skozi ograjo okrog poslopja.

Vodstvo in osebje šol in zavodov naj take in podobne ovire ugotovi in jih po možnosti odstrani.

2. Nervozno vedenje, brezglavo hitenje in priganjanje samo škoduje. Odrasli naj kažejo popoln mir in prisebnost. Otroci morajo biti prepričani, da je treba sicer čimprej v zaklonišče ali na prosto, da pa je bolj važno, da se to vrši v redu po določenem načrtu in z obzirnostjo do tovarišev, ki so spredaj in zadaj. Posebna obzirnost je potrebna do mlajših, pohabljenih, bolnih in do deklic.

3. Pri sestavi načrta za izpraznitev je treba upoštevati vse uporabljive izhode (glavna vrata, sprednji, stranski, zadnji izhodi, pa tudi nizko ležeča okna). Za vsako sobo ali dvorano je treba določiti, kateri hodnik, stopnišče in vrata mora uporabiti. Otroci iz spodnjih prostorov morajo prej zapustiti poslopje, oziroma hodnike, stopnišča, preden pridejo otroci iz zgornjih prostorov do njih. Ako jih gornji dohite, naj počakajo, da spodnji odidejo. Tu je potrebna stroga disciplina in samozatajevanje. Pri tem je silno važen učiteljev ali rediteljev zgled.

4. Pri odhodu iz razreda je treba določiti vrstni red odhajanja skozi vrata. Določiti je treba, kdo vrata ali okna v pritličju odpre. Skozi okna naj odhajajo otroci le tedaj, če skoznje lahko poskačejo brez škode in nevarnosti. Priporočljivo je pripraviti za izhod skozi okna primerne mostove.

5. Vaje naj bodo različne za primer napada iz zraka, požarov ali potresa.

IZPRAZNITEV OB LETALSKIH NAPADIH

Alarmu javne uprave mora takoj slediti alarm v poslopju. Določiti je treba poseben znak s šolskim zvoncem ali kako drugače.

Vsak razred in vsak posameznik mora že vedeti, kam bo hitel, ali v zaklonišče v lastnem ali sosednem poslopju, ali v javno zaklonišče, če je v bližini, ali samo na prosto, v gozd itd.

Ob alarmu je treba takoj prekiniti vsa dela in izvršiti povelja, ki naj kratko in jasno povedo, kaj je treba narediti. Na primer: Odpri vrata! V vrste! Do stopnic! Čakajte! Naprej!

Pri vsakih izhodnih vratih, na vsakem križišču, na začetku in koncu stopnic, pa tudi na nerodnem ovinku naj stoji kdo od odraslih ter naj ureja premikanje in miri otroke. Razred naj vodita po dva najresnejša in največja učenca. Pohabljence ali poškodovance naj nosijo ali vodijo tovariši, ki naj tudi vedno pomagajo drug drugemu.

Pri odhodu na prosto se morajo vsi takoj razpršiti na določene strani. Vsaki skupini je treba že pri vajah določiti, v katero smer in do kam naj hiti, da ne bodo šli vsi razredi v isto smer.

Na določenem mestu naj se vsi skrijejo in ležejo na tla. Vsak naj se stisne v jamo ali jarek, k drevesu, ob grm, k ograji ali podobno in naj se ne premika.

Nihče naj se ne premakne z mesta, dokler ne sliši nadaljnega povelja. Ako se komu kaj pripeti, naj mu priskočijo na pomoč že v naprej določeni tovariši. V ta namen je treba imeti pripravljen sanitetni material (obveze, nosila itd.), ki ga ne smemo pozabiti v zapuščenem poslopju.

VAJE

Vaje je treba tolikokrat ponavljati, da gredo gladko, brez zadrege in čim hitreje. Vaditi je sledeče:

1. Odpiranje vrat in oken in postavljanje v vrsto v razredu samem tako, da morejo učenci čimprej skozi vrata, kar se z gnečo nikdar ne more doseči.

2. Odhod po hodniku do določenega stopnišča. Ako je več razredov na istem hodniku, je treba to vajo vaditi skupno. Otroci naj se vadijo obzirnosti drug do drugega.

3. Tej vaji se mora pridružiti še hiter in miren odhod po stopnicah do vežnih vrat ali do zaklonišča. Treba je določiti, kateri razredi ali nadstropja imajo pri izhodu prednost. Prednost naj imajo nižji in ženski razredi. To vajo je treba vaditi skupno z drugimi nadstropji in razredi.

4. Pri vsakem srečanju se je treba umikati na desno, prehitevanje pa je opustiti, ker povzroči gnečo.

5. Pri vežnih vratih naj odhiti vsak razred v svojo smer, ki jo je treba v naprej določiti.

6. Vsakdo, ki pride na določeno mesto, naj se takoj skrije, pokrije in miruje. Spremljajoči učitelj naj ima po možnosti pregled čez vse skupine.

7. Povelja morajo biti kratka in dovolj glasna. Treba je tudi vaditi povelja na piščalko in druga znamenja, posebno na večje razdalje.

8. V telovadnici in na igrišču vadimo predvsem leganje na tla na dano znamenje in tek preko zaprek.

9. Na terenu, v gozdu itd., naj vadijo otroci terenski tek čez vse zapreke, ob katere zadevajo, in metanja na tla. Pri tem naj pazijo, da skočijo v pripravno skrivališče (globeli, jarki) in se pri tem ne poškodujejo.

IZPRAZNITEV OB POŽARU

Pri izpraznjevanju poslopja ob požaru je treba predvsem paziti, da ne nastane panika. Zlasti odrasli naj ohranijo mirno kri in prisotnost duha. Navodila naj daje samo ena oseba. Da jih vsi drugi slišijo, naj bo vse tiho. Najvažnejša je izpraznitev tistega dela poslopja, kjer gori. Otroke je treba zadrževati toliko časa, da pride vrsta na nje. Če prihaja že dim, naj si otroci tišče pred nos in usta robec in naj dihajo prav počasi. Če je mogoče, naj si robce zmočijo z vodo. Preko nevarnih mest (polomljeno, razrušeno ali že goreče stopnišče) naj gredo le posamič ali v prav majhnih skupinah. Uporabi naj se izhod skozi okna, če niso previsoka.

Zunaj poslopja se je treba takoj oddaljiti, vendar naj ostanejo otroci še vedno pod vodstvom učiteljev.

RAVNANJE PO POTRESU

Tudi ob potresu povzroči največ nesreče panika. Zato je potrebna predvsem hladnokrvnost. Če je potres močan in sunkovit, ni vselej časa za odhod iz poslopja. Zato naj si otroci v prostorih, kjer so, poiščejo kritja, da jih odkruški zidu ne zadenejo. Poslopje samo se zruši le redkokdaj, rušijo se le posamezni deli stropov ali sten. Zato so najvarnejša mesta ob notranjih straneh in kotih, ob stebrih, pod podboji, med vratmi, pod klopmi, mizami, posteljami itd.

V razredu naj se otroci skrijejo pod klopi in mize, učitelj pa med vrata. Vsi naj mirno čakajo na konec potresa.

Če se sunki ponavljajo in je treba poslopje zapustiti, naj odidejo le posamezniki ali manjše skupine druga za drugo, ni kdar pa vsi hkratu.

Brezbrižnost, ki postane lahko usodna

Socialna politika in mladinska zaščita ne sme biti zasebna zadeva, temveč prva dolžnost naroda

Ljubljana, 14. januarja

Vsota proračunskih postavk za socialno skrbstvo vseh slovenskih občin je znašala l. 1927 9,247 174 din. Če odštejemo od te vsote postavke za socialno skrbstvo mestnih in industrijskih občin, ostane še 3 milijone 174.844 din in je povprečno prišlo v l. 1927 na prebivalca vaške in trške občine 3 din. Na isti način lahko izračunamo, da je prišlo v l. 1937-38 na vaškega in trškega prebivalca 7.5 din. Če izmed gorenjih postavk odbijemo še proračunske postavke za trške občine, je bilo v slovenskih vseh za socialno skrbstvo namenjenih v l. 1927 2,225 908 din ali 2.8 din na osebo, l. 1937-38 pa 5.324.206 din ali 6.8 din na osebo.

Če primerjamo sedaj zneske na posamezno osebo odpadlega za socialno skrbstvo namenjenega denarja v proračunih naših občin, tedaj je slika naslednja:

v l. 1927: za mesta 39 din, za industrijska središča 14.7 din, za vasi 2.80 din; v l. 1937-38: za mesta 68 din, za industrijska središča 45.10 din, za vasi 6.80 din.

Med mesti in vasmi je torej glede socialnega skrbstva, ako motrimo po razpoložljivih sredstvih v občinskih proračunih, razmerje 1:10 za mesta.

Kako je pa z denarnimi postavkami za mladinsko skrbstvo v naših občinah?

Za mladinsko skrbstvo so namenile občine v svojih proračunih v l. 1927 milijon 731.546 din ali 1.78% od celotnega proračuna, l. 1937-38 pa 4.879.961 din ali 2.81% od celotnega proračuna.

Proračuni naših občin za mladinsko skrbstvo so se v 10 letih skoraj potrojili. Narasli so v primeri s celotnimi proračuni in v primeri s proračuni za socialno skrbstvo.

Od gorenjega zneska za mladinsko skrbstvo odpade na 4 naša avtonomna mesta v l. 1927 1,506.544 din ali 2.61% od celotnega proračuna, v l. 1937-38 pa 3,529.530 din ali 2.49% od celotnega proračuna.

Samo naša avtonomna mesta so torej razpolagala z 88% vsega od naših občin za mladinsko zaščito namenjenega denarja v l. 1927 oziroma z 72% v l. 1937-38.

Še nazorneje nam to pokažejo zneski na povprečno enega prebivalca. Ta znesek je bil v avtonomnih mestih l. 1927 10.30 din, l. 1937-38 pa 24.20 din, za vse ostale občine pa povprečno l. 1927 0.21 din, l. 1937-38 pa 1.30 din.

Iz tega sledi, da vse slovenske občine, razen 4 avtonomnih mest, skoraj sploh ne razpolagajo s finančnimi sredstvi za mladinsko skrbstvo. Pri nas torej o podeželskem mladinskem skrbstvu sploh ne moremo govoriti, marveč moremo govoriti le o mestnem mladinskem skrbstvu.

In vendar živi v naših 4 avtonomnih mestih (Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj) komaj 12% vsega prebivalstva. V teh mestih pripadeta povprečno na družino 2 otroka, dočim v naših podeželskih občinah skoraj 5 otrok.

Vzroki, ki so privedli do takega stanja naših socialno skrbstvenih in mladinsko zaščitnih financ, so različni, gotovo pa je, da našega naroda in njegovega naraščaja ne bosta rešila taka socialna politika in tako mladinsko skrbstvo, ki polaga važnost le na mesta, izvore sile in življenja naroda pa pušča v nemar. Še je čas, da bi se dala življenjska sila našega naroda obvarovati, če pa bomo ostali brezbrižni še nekaj let, bomo doživeli isto usodo, zakor je je doživel že marsikateri narod in ljudstvo, ki si ni znalo pravilno urediti svoje socialne politike in še posebno mladinske zaščite. Pozneje nam tudi visoki proračuni za to skrbstvo ne bodo dosti zalegli.

Dodati je treba še, da so vse naše občine vzdrževale popolnoma iz svojih sredstev v l. 1937-38 1074 otrok takih otrok pa, ki bi bili v tem letu potrebni takojšnje pomoči in zaščite in za katere bi bilo nujno potrebno imeti denar za vzdrževanje, pa je bilo v naših občinah po njih lastni izjavi 8802.

Komaj osmina vseh socialno in zdravstveno najbolj ogroženih in pomoči nujno potrebnih je bilo torej deležnih podpore.

Ako hočemo, da se naša mladinska zaščita razvije na tako stopnjo, da bo sposobna za začetek reševati vsaj tekoče mladinsko zaščitne probleme in se obenem pripraviti za učinkovito ofenzivo, namreč da tudi v preventivnem pogledu ukrene vsaj to, kar je nujno potrebno, potem ji je treba predvsem zagotoviti finančno osnovo.

In kako priti do denarja?

Vsa mladinsko zaščitna društva, po pretežni večini tudi ustanove, razen maloštevilnih državnih, banovinskih in občinskih žive danes brez cilja, lahko bi rekli iz rok v usta. Navezani so na priložnostne podpore, na prostovoljne prispevke in razna volila. Ne samo to, da denar, izdan v obliki priložnostnih podpor ne doseže niti 50% efekta, povedati je treba, da so priložnostne podpore pri nas le kaplje na razpokano in osušeno zemljo. Glede prostovoljnih prispevkov pa bi mogli o njih reči, da so samo drobne solze, ki izhlape, preden padejo na zemljo.

Ako hočemo izvesti res pravo in organizirano mladinsko zaščito, pri kateri naj bi se vse delo opravljalo tako, da bi s stoodstotno gotovostjo doseglo svoj cilj, potem je treba seči po korenitejših ukrepih in javnih sredstvih.

Odreči se je treba sistemu priložnostnih podpor, posredovanja pri razdeljevanju takih podpor in pobiranja miloščine, javna dajatev naj nadomestijo prispevke in potem mladinska zaščita in tudi socialna politika ne bosta več zasebna zadeva, marveč dolžnost in sicer prva dolžnost naroda.

Iz Metlike

— **Uspeh sejma.** Trikraljevski sejem v Metliki je bil srednje dobro obiskan, deloma radi tega, ker se je istega dne vršil sejem na Brodu, deloma pa tudi radi izrednih vremenskih prilik, ki so posebno lesnim trgovcem povzročale težkoče pri prevozu blaga. Dokaj živahno je bilo na živinskem sejmu, kamor je bilo prignanih skupno 670 glav živine, kar ne predstavlja niti polovice onega števila, ki smo ga vajeni običajno v Metliki. Vsega je bilo prignanih 82 juncev, 296 volov, 103 krave in pa 189 prašičev. Kupčija je bila še dosti živahna, saj je bilo prodanih 22 juncev, 108 volov, 39 krav in 48 prašičev. Cene so se gibale med 6 in 9.50 din in sicer za mršavo blago 6 din, polugojeno 6.50 do 7.50 din, ugojeno 7.50 do 8 din in dobro pogojeno 9 do 9.50 din, prašiči pa so po kosu od 250—350 din. Promet v trgovinah je bil v primeri s kupčijami izredno pičel, prav tako pa tudi na kramarskem sejmu ni bilo posebnega povpraševanja. Prihodnji sejem se vrši v torek 4 februarja!

— **Občinski urad za preskrbovanje** je pričel redno poslovati v prostorih mestne občine pod predsedstvom mestnega župana g. Ivana Malešiča. Storjeni so potrebni koraki, da se dobavi potrebna krušna moka in zasigura dovolina količina koruze. Prebivalstvo opozarjamo posebno na izpolnitev vprašalnih pol, ki bodo dostavljene vsem družinskim poglavarjem na podlagi katerih bo potem odmerjena pripadajoča količina moke, ki jo bodo lahko kupili v trgovini, ki jo bodo sami za nakupovanje označili. Vse informacije zadevajoče preskrbovanja se dobe v občinskem uradu za preskrbovanje med uradnimi urami vsak torek, četrtek in soboto med 14 in 16. uro!

— **Prošnja železniški direkciji.** Z ukinitvijo vlakov je zopet Bela Krajina najbolj prizadeta, saj se na progi med Novim mestom in Karlovcem odnosno Črnomljem in Karlovcem ukinjajo kar štirje vlaki, dočim nekatere druge proge z ukinitvijo niso prav nič prizadete. Je to čudno merilo, s katerim se je Beli Krajini od nekdaj odmerjalo prometne in druge dobrote, ki bi pa vsaj sedaj lahko bilo bolj omiljeno! Z ukinitvijo vlaka štev. 9220 Karlovac—Črnomelj je poleg ostalih zelo hudo prizadeto dijaštvo, ki poseča gimnazijo, učiteljišče in trgovsko akademijo v Karlovcu in presega število 100. Večina izmed teh so otroci uradnikov in siromašnejših kmetov, ki ne zmorejo danes visokih plačil za najemnino in prehrano. Vsled ukinitve tega vlaka bo mladina primorana po končanem dopoldanskem pouku čakati in prezebati do poznih popoldanskih ur! Vlak pa so v velikem številu uporabljali tudi mnogi mali kmetje, ki so po opravkih in poslih redno hodili v Karlovec in nazaj. Iste težave za dijaštvo in ostale bodo nastale vsled ukinitve vlaka štev. 9233 z odhodom ob 15. uri iz Črnomlja. Mladina, ki se vozi v meščansko šolo in vsi, ki imajo opravka pri sreskem načelstvu, bodo morali na povratek čakati torej do večernega vlaka! Ukinjen pa je tudi vlak štev. 9224 Karlovac—Novo mesto in pa najboj frekventirani vlak štev. 9219 Ljubljana—Karlovac z odhodom 19.10 iz Ljubljane. Slednji je predstavljal najvažnejša zvezo za trgovce in vse gospodarstvenike iz Bele Krajine! Tem bo po ukinitvi tega vlaka naravnost onemogočeno opraviti trgovske in druge posle v enem dnevu, kajti raznih nakupov in opravkov nikomur ne bo mogoče opraviti po prihodu prvega vlaka v Ljubljano, ker bodo imeli radi zapiranja trgovin komaj dve uri časa ali pa jim bo povratek istega dne povsem onemogočen in bodo prisiljeni prenočevati v Ljubljani ali pa v Novem mestu! Če je to zdravo in koristno potrebno za Belo Krajino pa zelo dvomimo. Za ukinjenje vlakov so gotovo govorili tehtni razlogi, vendar pa bi bilo zelo umestno upoštevanje takih razlogov, ki so nujnost za belokranjsko prebivalstvo. Ukinitev kar štirih vlakov na eni progi pa je vsekakor preveč! Prosimo zato, da se v tem oziru potrebam Bele Krajine najpotrebnejše vlake pusti in znova uvede.

Radioprogram

Sreda, 15. januarja

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Spomini na Joh. Straussa (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Šramel »Ljubljana«. —, 14: Poročila, objave. — 17.30: Rih. Strauss: Smrt in poveličanje (plošče). — 17.45: Mladinska ura: Arnošt Adamič »Primož Trubar« (izvajajo člani rad. igr. družine). — 18.40: Protestantovska doba med Slovenci: Višek razvoja slov. protestantizma (prof. S. Lenarčič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura. — 19.40: Reproduciran orkestralni koncert. — 20: Koncert zbora Glasbene Matice. O ustanovitvi pevskega zbora in njegovih pevovodjih — govori g. Karel Mahkota. — 21.15: Klavirski koncert (ga. Ducy Temmel-Belec). — 22: Napovedi, poročila.

Četrtek, 16. januarja

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Veseli napevi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Harmonika solo, g. Ivo Podobnikar. — 14: Poročila, objave. — 17.30: Koncert. Sodeluje g. Slavko Korošec, član opernega orkestra (flavta solo) in radijski orkester. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Zabavni spored radijskega orkestra. — 21: Reproduciran koncert simfonične glasbe. — 22: Napovedi, poročila.

Petek, 17. januarja

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11: Šolska ura: Kako in kje je Boža dobila kožušček (g. Mirko Demšar). — 12: Naše pesmi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila, objave. — 17.30: Češki odmevi (plošče). — 18.10: Ženska ura: Žena in tisk (gdč. Anica Leber). — 18.30: Plošče. — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura. — 19.40: Plošče. — 19.50: Izseljenske vesti. — 20: Koncert za violo in klavir (gg. prof. Karel Jeraj in g. prof. M. Lipovšek). — 20.45: Koncert radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

TRGOVINA »EDO« CEVLJI
Prešernova 48
Vam postreže v modi, kvaliteti in po najnižjih cenah! Priporoča se
EDO CEVLJI 50 L.

OGLAŠUJ v »Slov. Narodu«

MREŽE ZA POSTELJE
dobite najceneje v Komenskega ul. 34. Izdelovanje posteljnih tičnih vložkov. Rabljene sprejmemo v popravilo. 292

V STRAŽI
se odda v najem klavnica, mesnica in ledenica. Samci imajo prednost. Naslov: Jože Vintar, Straža, Dolenjsko. 358

SLUŽBE

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

GOSPODIČNA
z malo maturo in trg. šolo išče službo v pisarni ali kot blagajničarka. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »Marljiva«. 2844

3 MLAJŠI JAMSKI NADZORNIKI
(štajgerji) šolani, neporočeni, ali pa takšni, ki bi s selitvijo družine lahko nekaj časa počakali, dobe takojšnjo službo v premogovniku Stari Golubovec. V ponudbah označiti osebne podatke in dosedanjo prakso. Ponudbe poslati na upravo rudnika Stari Golubovec — pošta Golubovec, banovina Hrvatska. 359

GOSPODINJA
dobra kuharica, čista, varčna in zanesljiva išče službo pri starejšem gospodu samcu ali vdovcu. — Ponudbe na upravo lista pod »Varčna«. 291

KUPIM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

SOBA ZA GODBO
s 3—4 posteljami se išče. Ponudbe na upravo pod značko »Točen plačnik« 360

Ilja Surgučev:

Pesek

Po smrti svojega dragega mačka Mimina sem si svečano obljubil, da se ne bom nobenega več omislil. To obljubo sem sveto izpolnjeval — dokler nemška vojska ni zasedla Pariza. Bližala se je in Parižani so panično bežali. Med njimi tudi naša hišnica, drugače zelo prijazna in dobra žena. Ko sem tistega jutra zagledal vrata naše hišnice zaprta in spoznal za kaj gre, sem prvi hip mislil, da je vzela seboj tudi svojega krasnega rdečedlakega mačka Mika. Bila sva dobra znanca, večkrat je prišel k meni kot gost, rad je poležal na mojem divanu, kjer je hlastal po muhah in molih. In ko sem ga pogostil s to ali ono dobroto, je zadovoljno predel.

Ne da bi bil Mika ljubil: nisem izdal svojega Mimina, toda cenil sem ga. Ko sem tako razmišljal, sem zaslišal iz kleti v srce segajoče mijavkanje, da pravo stokanje. Komaj sem odprl vrata je planil skozi nje Mik. Ubral je proti znanim vratom naše hišnice, postavil se je na zadnje tačice, povohal v ključavnico, popraskal s krempeljčki, prisluhnil — nič. Najbrž je spoznal bridko resnico in je tudi bridko zaplakal.

Kar so prihitele mimo mene usmiljenke iz bolnice sv. Antona, stanujoče eno nadstropje nad menoj. Hitele so na delo, pa so se za hip ustavile — mimogrede: vse tri so bile mlade, lepe, kakor izbrane — in kar na mestu smo imeli posvetovanje. Najodločnejša med njimi je dejala: Saj itak nimate kaj početi, na rejo mačk se pa že razumete. — In takoj smo sklenili, da začasno prevzamem Mika, one bodo pa posirbele za njegovo hrano. — S to rečjo je zdaj križ, jestvin je malo, treba je stati v dolgi vrsti itd. Vi pa itak nimate nobenega dela. In vendar le... je pripomnila druga, najlepša med njimi in s tem je bilo posvetovanje končano.

Maček Mik se je torej preselil k meni in kmalu je bil v mojem stanovanju kakor doma. Temeljito jo povohal vse kote, pod vse omare je zlezel. Skozi okno si je dobro ogledal ulico, potlej se je pa pošteno umil. Šele potem mi je zaplesal slavnostni kankan. Toda takoj se je pripetila smešna dogodovščina. Izkazalo se je, da je obenem z mesom in maslom izginilo s trga tudi žaganje. Brez žaganja pa življenje za mačka ni življenje. Kaj storiti? Spomnil sem se, da grade blizu nas, na bulvarju nasproti pošte novo postajališče podzemne železnice in da sem videl tam oni dan za leseno ograjo kup lepo presejanega peska. Če ni žaganja, pride prav pesek. Vzel sem ročni kovčeg in lopatico in si nabral peska. Tako sem hodil tja en teden, dva. Parižani so imeli druge skrbi, jaz sem se pa opogumil... Kar sem nekega dne opazil, da me je pri mojem tatinskem početju zasačil redar v pelerini in s črnimi brki. Brž je stopil k meni rekoč:

— Kaj pa počenjate tu, gospod?

— Tri sto vragov, sem pomislil. Molčal sem in obupano razmišljal. In v tem obupu sem kar naprej sipal pesek v kovčeg.

— Kaj pa počenjate tu, človek božji? — je ponovil redar in njegov glas je zvenel še osorneje.

— Kaj neki? Mar ste slepi? Stojim v vrsti, juho nabiram... je v obupu dozorel v meni blazen načrt. Nedolžno sem se oziral na redarja... Malo je manjkalo, da se ni opotekel. Stopil je korak nazaj, vsa njegova strogost je mahoma izginila, spoštljivo in mehko je dejal:

— Čujte gospod, to da je juha? To je vendar pesek...

— Ha, ha, ha, sem se zasmejal na ves glas. — Stavim glavo, da me imate za norca. Kdor ima pa dobre oči vidi, da je to suh buillon. — Tri žlice v toplo vodo, gospod moj, pa imate juho, da nikoli tega. Če hočete pridite prihodnjo nedeljo k meni pa vas pogostim.

— Dobro, gospod, — je odgovoril redar prijazno in me sočutno pogledal. Rad bi sprejel vaše vabilo, toda... najbrž ste tujec v Parizu.

— Aha, menda nimate radi tujcev, toda to je velik greh. Vsi smo ljudje, vsi bratje. Bog vas bo kruto kaznoval za grdo ravnanje s tujci, — sem ga pokaral.

Vsak Francoz ima mnogo smisla za komiko, povrhu pa še dobro srce. Policaj se mora na vrhu tega še znajti v vsakem položaju. Malo je pomislil in mi odgovoril:

— Čujte, dam vam dober svet in obljubiti mi morate, da se ga boste držali. Ali vidite tam tista visoka poslopja? — je pokazal z roko. To je bolnica svetega Antona. Tam ordinirajo vsako dopoldne sloveči zdravniki čisto brezplačno. Stopite tja jutri, če bi vam ta juha ne storila dobro... Napovem vas tam. Kako se pišete? Toda gotovo pridite.

— Sem Don Quichot de la Mancha — sem odgovoril ponosno, — in to bolnico poznam.

— Bežite no, — to je nekam znano ime, nekje sem ga že slišal, je pripomnil redar ravnodušno in si nekaj zabeležil v notes. Velja torej. Jutri vas pričakujem tam. Vzravnal se je, salutiral in počasi odšel.

Pobral sem svoj kovčeg in jo mahnil domov k svojemu mačku Miku.

— Težki časi! Ljudje se sovražijo in prepirajo, zavidajo drug drugemu in si teže življenje, jaz in moj maček se pa ne moreva pritožiti. Mesa in mleka in vsega drugega mi prineso vsak dan sočutne usmiljenke. V bolnici se vedno naide kaj za pod zobe. Oni dan so prinesle lepe sestre celo lonček medu... Vidite, da so vendar še dobri ljudje na svetu.

Mačke nedvomno prinašajo srečo. Toda treba jih je samo ljubiti zaradi njih samih in ne se zanašati na srečo vnaprej.

Saskia-Rembrandtov model ljubezni

Slavni slikar je preživel s svojo ljubljeno ženo v srečnem zakonu samo 9 let

Rembrandtu je bilo 26 let, ko se je seznanil s svojo poznejšo ženo Saskio. Bila je iz bogate patricijske rodbine iz Frieska. V Amsterdam jo je privedla radovednost, kakšen je slikar, ki so njegova dela že takrat vzbujala splošno pozornost. Čakalo jo je pa veliko razočaranje. Namesto kavalirja njenih romantičnih sanj je zagledala moža v zamazanem slikarskem plašču. Pač pa je Rembrandta dekle na prvi pogled očaralo. Povabil jo je, naj sede, češ da bi ji rad pokazal svoja dela, in takoj je sklenil portretirati jo. Rembrandt ni bil ustvaril dotlej še nobenega ženskega portreta, če ne računamo onega njegove sestre. Drugi ženski portret ni pokazal samo velikega napredka v ustvarjanju slavnega slikarja, temveč ga je tudi zbližal s Saskio.

Ljubezen, ki se je vnela med umetnikom in bogatim dekletom, je pa najbolj motila njegovega varuha. Po njegovem mnenju je šlo slikarju samo za nevestino bogastvo. Toda vsi varuhovi pomisleki niso nič pomagali. Dne 8. junija 1633 je bila zaroka. Potem je Rembrandt ustvaril še en portret svoje izvoljenke. Upodobil jo je kot očarljivo dekle, držeče v roki šopek. In kakor je naraščala umetnikova ljubezen do tega dekleta, tako je naraščalo njegovo slikarsko besnenje. Drugačnega izraza tudi ne moremo rabiti, kajti Rembrandt je kazal takrat samo eno hrepenenje, da bi namreč upodobil vso svojo veliko srečo, svojo ljubezen in radost, ko je mogel končno odpeljati Saskio iz Frieska domov kot svojo ženo.

Sledila je njegova znamenita slika »Zajtrk«. Ta preprosti slikarski delavec včerajšnjega dne se smeje tu s platna gledalcu z izrazom neizmerne sreče. Že to, kako se je oblekel in kako objema svojo ljubljeno Saskio, je nekaj čisto novega v njegovem slikarstvu. Višek vsega je pa v tem, kako dviga Rembrandt visoko čašo, kakor bi hotel nazdraviti vsem, ki so deležni vroče ljubezni tako lepe in nežne žene, kakor je bila Saskia.

Po tem vstopu v drugi, čarobnejši svet išče Rembrandt različne pretveze, da bi mogel svojo Saskio upodobiti. Povsem zavrže svetopisemske zgodbe, a če jih že uporablja za svoje motive, stori to samo, da bi mogel jedkati Putifarjevo ženo, ki je zopet Saskia. In tako je tudi z njegovo Suzano. Koliko krika in vika je bilo, ko je pokazal Rembrandt javnosti to svojo čudovito sliko. Kaj vse so videli ljudje v nji, kako so jo moralisti skritizirali in koliko pohujšanja so videli v nji. Toda Rembrandt se je na vse to samo smehljal. Kaj so vedeli ti ljudje o vsem tem, kar je končno z eno potezo upodobil in kar so rade gledale tudi njegove oči. Ljudje njegove dobe so bili pregrobi, da bi mogli razumeti vso njegovo srečo in radost ob strani krasne, lepe, ljubljene Saskie. Tako je živel in delal Rembrandt v svoji tihi, veliki sreči ob strani oboževane žene, dokler ga ni zadel prvi udarec usode.

Smrt mu je ugrabila sina in hčerko. Svojo bolest je Rembrandt izrazil v delu »Žrtvovanje Izaka«. Toda usoda ga ni mogla streti. Nasprotno, trdno je veroval, da mu bo Saskie rodila še tretjega otroka. Kakor da se hoče iztrgati iz krempljev bolesti, ki mu jo je bila usoda v toliki meri namenila, si je Rembrandt na vse načine prizadeval, da bi obsul svojo okolico, zlasti pa svojo Saskio, z neverjetnim razkošjem. Ves denar, kar ga je zaslužil, je porabil samo v ta namen. Zahrepenel je po lastnem domu in ko ga je imel, je napravil iz njega pravo skladišče in muzej razkošja. Nič se mu ni zdelo predrago, nič nedostopno, vse je kupil, ne glede na to, da si je moral biti na jasnem, da ga bo tako gospodarstvo prej ali slej privedlo v nesrečo.

Toda prišel je najhujši udarec. Po devetih letih srečnega zakonskega življenja mu je neizprosna usoda ugrabila ljubljeno Saskio. Kaj je pomenil zdaj zanj škandal, ki ga je povzročila njegova zasnova slike »Nočna straža«. Rembrandt je ustvaril to sliko v trenutkih, ko je bil ves iz sebe od strahu za svojo ljubljeno ženo. Še zadnjikrat je slikal Saskio umirajočo. To ni bila več slika polne življenjske sile in globokega oboževanja. To je bil samo še mogočen krik mojstra, tako sugestivno poosebljen z rdečim nageljčkom v njegovi omahujoči roki. In po njeni smrti je vedno znova slikal svojo Saskio, da bi si oživel in približal podobi tiste, ki je ni mogel pozabiti Rembrandtovim delom iz te dobe se pozna globoka bolest ob ločitvi od tistega, brez česar ni mogel živeti. Na zadnji sliki, na kateri je Rembrandt znova upodobil ljubljene poteze svoje Saskie, pa doseže vrhunec še drugi motiv njegove umetnosti. Ta slika nam namreč kaže, kako se je slavni slikar končno sprijaznil s svojo usodo. Na obrazu njegove Saskie je toliko duhovne lepote kakor na nobenem drugem delu. Mojstrova virtuoznost se druži tu z bolestno zavestjo, da se izgubljeno ne bo nikoli več vrnilo, da sta se za vedno ločili dve duši in da ena skrušena sprejema udarec, katerega ni bilo mogoče odvrniti.

Minilo je več let, toda Rembrandt ni mogel pozabiti svoje ljubljene Saskie, svojega velikega modela ljubezni. Ko je bil že starec, oropan vsega svojega premoženja in miru, se je vedno znova vračal k tisti, ki je pomenila luč v njegovem življenju umetnika in človeka. Še enkrat je prijel za čopič in kot usodni zaključek svojega življenja je naslikal »Rodbinsko sliko«.

Mikroskop nevarnejši kakor revolver

Važen pripomoček za izsledovanje zločincev

Mikroskop v rokah modernega detektiva je za zločinca mnogo nevarnejši kakor revolver. S pomočjo daljnogleda, ki povečuje povprečno 1200-krat je mogoče celo ugotoviti, da je prah v obleki osumljenca istoveten s prahom iz okolice, kjer je bil izvršen zločin. Če najdejo pri preiskavi v rokah žrtve košček obleke, ki ga je žrtev odtrgala od zločinčeve obleke, lahko na podlagi tega blaga ugotove včasih celo poklic zločinca. Prav tako je lahko pomembna sled za zločincem celo edini las ali košček nohta, včasih pa tudi dokazni material pred sodiščem. Najpomembnejši so razen prstnih odtisov sledovi krvi.

Pogosto se je že zgodilo, da so našli v obleki osumljenca sledove krvi. Osumljenec je trdil, da je to živalska kri, toda s pomočjo mikroskopa so ugotovili, da je človeška. Ko je bilo to ugotovljeno, je zločinec priznal svoj zločin. Prejšnje čase so se pa zločinci tudi izgovarjali, da so krvavi madeži od njihove krvi in znanost jim ni mogla do živega. Dandanes pa takšni izgovori več ne morejo držati.

Ugotovljeno je, da se človeška kri deli na štiri osnovne skupine: O, A, B in AB. Prvi je to dognal Čeh Janský. Njegova dognanja so bila izpopolnjena, da se vsaka izmed teh krvnih skupin deli še na dve skupini: M in N, ki ju je mogoče deliti še na nadaljnje podvrste. Krvnih skupin pa ni mogoče ugotoviti s mikroskopom, temveč s kemično analizo. Zato analizirajo kri, če najdejo krvavi madež v obleki osumljenca, ali njegove žrtve. Če vztraja osumljenec pri trditvi, da je to njegova kri, ugotove v kakšno skupino spada njegova kri.

Najnovejša odkritja o krvnih skupinah omogočajo tudi, da pred sodiščem dokažejo očetovstvo v dvomljivih primerih, kar je velikega pomena zlasti, ko gre za velike dedščine. Če se dogodi, da nekoga tožijo za alimente, a taji očetovstvo, s pomočjo analize krvi večkrat z vso zanesljivostjo ugotove, ali je oče ali ne.

Dokaz pa ne more povsem držati v vseh primerih. Če kri matere spada v krvno skupino O, obtoženca pa tudi v to skupino, med tem ko je kri otroka skupine A, obtoženi ne more biti priznan za očeta, kajti v tem primeru bi morala spadati tudi kri otroka v skupino O. Če kri matere spada v skupino A, kri domnevnega očeta in otroka v skupino B, je oče upravičeno obtožen, ali pa tudi ne. V resnici je ugotovitev očetovstva zelo komplicirana, kajti krvni skupini imajo mnogo podvrst. Po najnovejših dognanjih, ki so pa bila uporabljena le v posameznih primerih, je mogoče krvno preiskavo izpopolniti še z odtisi prstov, kajti tudi odtisi se dele v več skupin. Če preiskava pokaže, da spadajo prsni odtisi v isto skupino kakor odtisi otroka, lahko doženejo, da je obtoženec v resnici oče. Te preizkušnje imajo velik pomen v sporih za dediščine. Znan je zlasti spor za dediščino v neki angleški plemiški rodbini, ko se je priglasil kot dedič 30letni mož in trdil, da je bil kot dojenček ugrabljen. Natančna preiskava je dognala, da mož ni lagal in priznan je bil za dediča.

Mikroskop je doslej prignal pred sodišče že nešteto zločincev in mnogi so bili obsojeni na smrt. Pogosto je pa bilo tudi s pomočjo mikroskopa dognano, da je bil obdolžen zločina nedolžen človek. Po vsem tem lahko sodimo, da je mikroskop za zločinca dandanes celo bolj nevaren kakor strojnica.

Zanimivosti

Moderna industrija uporablja 23 različnih vrst alkohola. — Najstarejšo uš na svetu so našli okamenelo v naftonosnih škriljevcih v Coloradu. Njeno starost cenijo naravoslovci odnosno geologi na 30 milijonov let. — Izmed vseh človeških organov porabijo normalne oči največ energije in sicer okrog 20 odst. vse življenjske energije. — Gobavcev je na svetu okrog 5,000.000. Na Evropo jih odpade 20.000. Največ jih je v Rusiji in v Španiji. — Indijanci pravijo čebeli muha bledega obraza, ker so jo pripeljali v Ameriko šele Evropci. — Starost naše zemlje cenijo na 2 do 3 milijarde let, starost sonca pa na 8 do 10 bilijonov let. — Ob dobri razsvetljavi baje človek tudi boljše sliši kakor v mraku ali ob slabi razsvetljavi.

Vrana nosilka žalostnih vesti

O vrani, ki naj bi oznanjala sneg, kroži v slovanskih literaturah mnogo neugodnih vesti. Njeno krakanje pomeni navadno žalost in nesrečo. Neka pravljica pripoveduje, da so vrane hčerke starca, ki živi v globoki votlini v gori in zapisuje v svojih knjigah vse kar se zgodi. Vrane letajo daleč po širnem svetu in kar vidijo ali zvedo mu pripovedujejo ponoči, on si pa vse skrbno zabeleži.

Vrana baje ne prikliče samo snega, temveč tudi dež. Že Virgil pravi v svojem stihu: Tudi zla vrana že s samim krakanjem prikliče dež. Po stari češki vraži pomeni vranino krakanje nesrečo. Gorje baje človeku, nad katerim zakraka vrana. Vrana izda tatu in ukradene stvari, ona kraka nad ubitim ali obešenim človekom. Če gresta zaročenca k poroki in zagledata vrano, bo baje njuno zakonsko življenje nesrečno, prepirala se bosta, ter živela v sovraštvu, dokler si ne bosta zvesta.

Avtomobili bodočnosti

O avtomobilu bodočnosti piše nekdo v zadnji številki nemške revije »Auto«. Neki nemški znanstveni zavod je delal poskuse z tipom avtomobila, ki praktično v največji meri združuje hitrost z ekonomičnostjo. Izkazalo se je, kaj se da doseči z modernimi sredstvi, in kakšen naj bo avto, prilagoden novim cestam, da lahko govorimo o njem, da je modern. Novi avto baje igraje prinese hitrost 140 km, pa ne porabi na 100 km več kakor 10 litrov bencina. Njegova oblika je taka, da se je zračni odpor znižal še za polovico, kar pomeni prihranek 30 do 50 HP. Trenje pnevmatik se je tudi močno zmanjšalo. Nizek tlak zračnic je bil na slabih cestah neobhodno potreben, na modernih cestah se pa vozi na trdih pnevmatikah ne samo hitreje, temveč tudi bolj varno.

Na poskusnem avtomobilu so montirali napravo, ki je med vožnjo zvišala tlak pri pnevmatikah od 1.8 na 3.5 atmosfer. Končno se je pa posrečilo zmanjšati porabo bencina še za 6% s tem, da se uporablja redkejša zmes. Moderni avto potrebuje samo še nekaj malenkosti, pa nastane v avtomobilizmu velik preokret.

Orjaška drevesa

Prva orjaška drevesa je odkril leta 1850 raziskovalec Loob v zapadni Kaliforniji v pogorju Sierre Nevade. V tako zvanem Mamutovem gaju je našel okrog 90 velikanskih iglavcev, ki jim pravijo domačini sekvoje. Pozneje so odkrili sekvoje tudi drugod. Zdaj so po vseh Zedinjenih državah zaščitene kot ena največjih naravnih znamenitosti. Debla teh iglavcev so stara do 1.500 let in visoka do 90 m. V duplinah teh padlih velikanov lahko stoji konj z jezdecem. Pred 150 leti je vihar podrl celo sekvojo, ki je merila pri tleh 35 m. V votlini tega orjaškega debla se je lahko človek izprehajal in je nemoteno zapustil skozi odprtino. Drevo je bilo visoko 144 m, koža debela 58 cm in njegovo starost so cenili na 5.000 let.

V debla nekaterih velikih sekvoj so izsekali vrata, skozi katera lahko vozijo tudi vozovi. Orjaška drevesa so tudi avstralske evkalipte, visoke po 150 m. Ta drevesa rasto tudi v močvirnatih krajih Francije, Italije in Španije. V petih do šestih letih dosežejo višino 20 m.

Izreki

Prijateljstvo med žensko in moškim je kos ledu, ki se začne topiti med dvema paroma ustnic.

Najbolj se nam mudi, kadar hočemo storiti kakšno neumnost.

Ženske so nepreračunljive, kar zelo pogosto dokazuje njihova dota.

PRI ZOBOZDRAVNIKU

— Gospod zdravnik, ali smem s tem vložkom piti in jesti kar hočem?

— Seveda lahko, razen slivovke.

— Zakaj pa slivovke ne?

— Ker je boljša, če je starejša.

KAKOR V PRAGOZDU

Dekle gre v gozd na sprehod. Sreča jo mladenič in jo ogovori:

— Gospodična, ali se vam ne zdi, da je danes tu kakor v pragozdu?

— Da, prav pravite, tudi opice so tu.

NA LOVU

Nedeljski lovec jo mahne na srnjaka. Vodi ga izkušen lovec. Čakata dobre pol ure na robu poseke. Kar se prikaže srnjak.

— Skrijte se še bolj, zašepeče lovec.

— Čemu neki? se zasmeje nedeljski lovec samozavestno. Kaj mislite, da se ga bojim?

MODERNO DEKLE

— Kaj ti je pa šepetal ta fant na uho, Francka?

— To ni več zate, babica.

Prvi kriminalistični brzojav

Marsikatera izmajdba je povzročila popoln preokret v človeškem življenju, tako tudi brzojav

Moderni zgodovinarji se dobro zavedajo, da pomembnejši dogodki niso vselej v zvezi z življenjem cesarjev in kraljev, kakor bi se morda komu zdelo, ki se je učil zgodovine v šolskih klopeh pa starem sistemu. Tudi na videz brezpomembni dogodki lahko preusmerijo zgodovino mnogo bolj, kakor je na primer marsikatero dejanje tega ali onega francoskega kralja.

Na novega leta dan 1845. se je dogodil v angleškem mestecu Salthillu zločin. Tega dne je prispel delavec John Powell iz Londona v Salthill z namenom, da bi umoril svojo bivšo prijateljico. Zločin je v resnici izvršil. Nesrečnico je zastrupil s strihninom. Po umoru je Powell mirno odšel na postajo Slough, odkoder se je odpeljal v London. Vsi, ki so ga videli v družbi njegove žrtve, so natančno popisali njegovo zunanjost, tako da ga je policija lahko zasledovala do postaje, toda aretirali ga niso, ker se je prej odpeljal. Tedaj je prišlo policijskemu častniku na misel, da bi brzojavno sporočil v London o zločinu. Dotlej policija še ni uporabljala brzojava in v Sloughu je bila le nekakšna poskusna brzojavna postaja, ki se je nezaupljivi ljudje niso posluževali. Policijski uradnik je pa izročil na nji na naslov londonske policijo prvo brzojavko v službi kriminalistike z naslednjim besedilom:

— V Salthillu se je dogodil umor. Zločinec je verjetno odpotoval iz Slougha z vlakom in bo prispel ob 7.42 v London. Visoki, plavolasi mož, srednjih let je s polno brado. Oblečen je v rjav dolg površnik.

Ko je vlak prispel v London, je čakal na postaji eden najboljših detektivov, ki je posvetil potnikom veliko pozornost. Zločinca je takoj spoznal po opisu in ga začel zasledovati. Powell se je nastanil v nekem predmestnem hotelu in ko se je odpravljal spat, je detektiv z vitrihom tiho odprl vrata ter pristopil k Powellu z nepričakovanim vprašanjem:

— Ali ste vi prišli iz Slougha v London ob 7.42 po izvršenem umoru?

Powell se je začel tresti po vsem telesu in poskusil je izjecljati nekakšen izgovor, toda detektiv je bil prepričan, da ima pred seboj zločinca in ga je aretiral. Powell pri preiskavi ni tajil svojega zločina in je bil obsojen na smrtno kazen.

To je zgodovina prvega kriminalističnega brzojava. Morda se bo kdo vprašal, kakšno zvezo ima ta brzojav sploh z zgodovino. Odgovoriti je treba, da so se ljudje v začetku zelo malo posluževali brzojavne službe in se jim ni zdelo potrebno izmenjavati hitreje vesti. Zato je tudi brzojav potreboval reklamo. Prilika za to se je najbolje nudila v tem primeru, ko so s pomočjo brzojava tako hitro ujeli zločinca. Iz tega primera so uradi in občinstvo spregledali velik pomen brzojava in je postala brzojavna služba kmalu zelo popularna. Izum brzojava je temeljito spremenil dosedanji način življenja, življenjski tempo je postal mnogo hitrejši. Velike izpremembe so nastale tudi v gospodarskem življenju. Bankirji so poslej lahko takoj zvedeli gibanje cen vrednostnih papirjev, tako da je n. pr. dunajski bankir že istega dne zvedel tečaj vrednostnih papirjev na pariški borzi. Pomislimo samo, kako bi se zgodovina razvijala, če bi bil brzojav iznajden že v Napoleonovih časih. Znano je, da so londonski Rotschildi obogateli predvsem zaradi tega, ker so mnogo hitreje kakor drugi bankirji zvedeli, da je bil Napoleon premagan pri Waterloo. Toda Rotschildi te novice niso zvedeli po brzojavu, ker ga tedaj še ni bilo. Vzdrževali so redno zvezo s kontinentom s pomočjo poštnih golobov.

TRI ŽENE — TRI NESREČE

— Poznal sem tri žene in vse tri so me spravile v nesrečo.

— Kako to?

— Prva me je zapustila, druga mi je umrla, tretja je pa moja žena.

A. E. Fielding 15

Črna mačka prinaša srečo

Roman

— Saj mi ga je prečital na glas, — je ugovarjala Alison in rdečica ji je zalila lica. — Lahko ga ponovim na pamet. Naslovnih besed v njem ni bilo. Začenjalo se je nekako takole:

»Domnevam, da mislite, da nihče ne ve za vaše posete v domu Gaskellovih. Toda vaša rodbina bi morala vedeti, da preživljate cele popoldneve s to dolgo hmeljsko preklo. To mora biti za vas zelo zabavno, toda svetujem vam, da se tej zabavi raje odrečete. To bo bolje za vas in za njo.«

— To je bilo vse. V pismu ni bilo ničesar, kar bi moglo pripraviti človeka k samomoru, zlasti pa ne moža, ki naj bi se bil poročil z ženo, ki jo je vedno ljubil.

— In vendar je moralo biti to pismo tisto, kar ga je prisililo k samomoru, — je dejala Nica, kadeč zamišljeno svojo cigareto. — Nobenega drugega povoda ni tu. Dobro, hvala vam, zahvaljujemo se vam, da ste to priznali. Mi vsaj ne bo treba sporočiti tega policiji. Menda se strinjamo v tem, da policija ne sme zvedeti več, nego je potrebno.

Alison je vstala in poznalo se ji je, da je bila njena utrujenost je Evo nekoliko ganila. Phyll ji je segla v roko.

— V čast vam štejem, da ste nam to povedali. Vsak človek bi ne našel v sebi toliko poguma, — in pri teh besedah je ošinila s pogledom Nico, ki je zaprtih oči in zatopljena v misli kadila svojo cigareto.

Keith, Noel in Phyll so spremili Alison Gaskellovo do njenega voza.

Po njenem odhodu je Nica hitro vrgla proč cigareto.

— Rada bi vedela, kaj je bilo v tem pismu. Ali je pismo samo prisililo Henryja, da si je končal življenje, ali pa je storil to iz strahu, da bi se moral poročiti s to Evansovo.

— Draga Nica, — se je oglasila gospa Stokesova, — niti za hip ne verjamem, da bi bil imel tak namen.

— Saj bi ga bila lahko k temu prisilila njena sestra, — je ugovarjala Nica. — Mislim, da bi se ona ne ustavila pred nobeno oviro. — In nadarjena pisateljica je vzela iz doze novo cigareto.

Tisti hip se je pojavil Farrant. Ošinil je z radovednim pogledom vse tri prisotne.

— Odšla je? Ali je kaj priznala?

— Spravili smo to iz nje, — je odgovorila Nica kratko. Toda zdaj trdi...

— Mislim, da ni treba nadlegovati gospoda Farranta z našimi skrbmi, — je je prekinila naglo Agnes.

— Kar se tiče čudne smrti mojega starega prijatelja, me ne morete pustiti ob strani, — je pripomnil Farrant, se globoko priklonil vsem prisotnim in sedel v naslanjač. — Povejte mi torej, kaj se je zgodilo?

— Spravili smo iz nje priznanje, da je vzela pismo — je dejala Nica, ki navidez ni posvečala nobene pozornosti Agnesinim besedam. Priznala je šele, ko sem ji zagrozila, da povem preiskovalnemu komisarju, kaj sem videla. Trdi pa, da se je hotel Henry oženiti z njeno sestro.

— Z njeno sestro! — Zdelo se je, da je Farrant zelo presenečen. — Z njeno sestro! — je ponovil. Kaj ste mislili?

— Kaj ste mislili, da se je hotel poročiti z njo? — je vprašala Nica naglo.

— Slišal sem govoriti o tem, da zahaja k njim, — je odgovoril Farrant počasi. — Toda to mi je bilo rečeno v tem smislu, da...

— To nič ne pomeni, — ga je prekinila Agnes hitro.

— Saj ni nikjer rečeno, da je šlo že za poroko, — je pripomnila Nica z enim svojih zlobnih nasmehov.

— Strašni ste, — je bruhnilo iz Phyll, ki se je bila pravkar vrnila v sobo. Alison je prišla odkrito in pogumno. Mi pa... vi... ravnali smo z njo kakor s tatom, ki je ukradel srebro.

Evi je bilo žal Phyllis. Prej ji ni bila všeč. Zdaj jo je pa ganilo, kako se je zavzemala za Alison. Bila je zaročena s Keithom, to je res. Toda Eva je v duhu ugibala, da-li je Phyll glede tega mladeniča tako sigurna, kakor je sama mislila.

Agnes je zrla na Phyll srepo, a Nica jo je ošinila z ironičnim pogledom.

— Kaj je z zaroko z gospo Evansovo? — je vprašal Farrant naglo. — Kako je pojasnila zvezo te zaroke s tem, da se je sir Henry zastrupil?

— Ne verjame, da je imel namen zastrupiti se, — je odgovorila Nica. — Naravno.

— Tega tudi jaz ne verjamem... iz čisto drugih razlogov, — je zamrmrala Agnes.

— Tudi jaz nisem prepričana o tem. Če se je odločil za ta korak, se je najbrže zato, ker ni imel drugega izhoda. Včasi — in Farrantov pogled je ošinil vse prisotne, — včasi je to edini izhod iz danega položaja.

Nastala je tišina. Prvič se je zdelo, da je tudi Agnes vznemirjena. Zdelo se ji je, da ve Farrant več o življenju mrtvega moža, nego ona in vsi drugi. Eva se je ozrla na Noela in opazila, da je šele v tem trenutku padla z njegovega obraza neprodorna krinka. Videti je bil presenečen in njegov izraz je govoril: Grozno! Ali naj bi imelo to ta pomen? To bi bilo pojasnilo vse tragedije.

Farrant se je ozrl tudi na Noela in zdelo se je, da mu je postalo za hip žal, da je povedal več, nego je hotel.

Nica je nestrpno prekinila tišino. — Vprašanje je, da-li je ta Gaskellova res vzela anonimno pismo in če je to storila, ali se je zgodilo to iz nagibov, ki jih je omenila. Morda je pa vzela kaj čisto drugega.

Urejuje Josip Zupančič // Za Narodno tiskarno Fran Jeran // Za upravo in inseratni del lista Oton Christof // Vsi v Ljubljani